

novinky z radnice

júl 2009

■ číslo 6

■ ročník XX

■ mesto Trnava

foto: E. Ursinyová

Rezonancia ducha

Ludstvo sprevádza od nepamäti snaha rozumieť a dorozumieť sa. Mostom, ktorý nás spája, je reč. Slová sú znakmi, cez ktoré sa snažíme prerozprávať zažitú. Gramatika ukladá pravidlá ich používania. Pre dorozumenie je však gramatika málo. Dôležité sú iné predpoklady. Úprimná snaha neklamať a ochota počúvať. I to ešte nezaručuje, že budeme počuť to, čo chcelo byť povedané. Slová ako znaky iba odkazujú k veciam zažitým či poznaným. Pri ich kodifikácii sa vychádzalo zo spoločného poznania sveta. Formulovala ho spolu s hodnotami kultúra príslušného spoločenstva. Pomáhala si mýtmi a príbehmi, opierajúc sa o živé a žité skúsenosti generácií.

Dnes svet vnímame každý z inej pozície. Viac subjektívnej, pretože jednotné videnie sveta sme v novoveku opustili. Vieru v nadpozemské nahradila viera v raj na zemi a v rozum jednotlivca. Stal sa nosnou ideou, ktorá na strane jednej upevnila váhu osobnosti, na strane druhej oslabilu spoločenské väzby. Tento proces s výrazným rozvojom techniky priniesol posun i do samotného základu reči. Príbehy začali nahrádzať fakty. Zvyšovanie ich množstva a intenzity toku núti jednotlivca vyberať tie najdôležitejšie. Hodnotu určujú jeho priority. Kultúra, kedysi spoločný základ predporozumenia životu, je redukovaná na zábavu a slúži ako prívěsok pre individuálne či ideologické prezentácie. Výsledok? Rozprávame a nikto nám nerozumie. Stávame sa samotármi vo vlastnom štáte, v meste i rodinách. Samotu prehlušujeme krikom a novými faktami. Vyberáme tie, ktoré potvrdzujú vlastné videnie na úkor iných. Prehlbujeme vzdialenosť medzi sebou. Nepomáhajú ani čoraz inteligentnejšie prostriedky dorozumenia. Nemôžu. Dorozumenie nie je o technike. Stojí a padá na ochote počúvať a na neustálej snahe korigovať vlastnú skúsenosť s inými. Nedá sa vytrhávať zo životných príbehov, inak stratí podstatu ako fakty bez súvislostí. Rozumieť si s inými predpokladá spoločné zdieľanie sveta. Súvisí s ochotou nájsť si na seba čas, stretávať sa a počúvať žité príbehy iných. Je to cesta v protismere uzatvárania sa medzi štyri steny i v rozpore s mocenským uzurpovaním si pravdy či násilným uplatňovaním vlastnej interpretácie.

Na ceste otvorenosti i ochoty priznať si zlyhania sa rodia príbehy s presahujúcimi rozmermi. Nepopierajú jednotlivca, ani prežité. Naopak. Generačne premošujú. Nezakladajú sa iba na faktoch, ani im v zásade neprotirečia. Z dotyku pravdy ich usvedčuje rezonancia ducha.

Pavol TOMAŠOVIČ

Dostali sme ocenenie v celoštátnej súťaži za dizajn projektu Trnava – hlavné mesto európskej kultúry 2013

Uznanie v celoštátnej súťaži Národná cena za dizajn 2009 udelili Ministerstvo kultúry a Slovenské centrum dizajnu publikácii projektu Trnava – hlavné mesto európskej kultúry 2013. Ocenenie prevzali spoluautor a zostavovateľ projektu – hovorca Mesta Trnava Pavol Tomašovič a autor grafického dizajnu Milan Mikula na slávnostnom odovzdávaní cien a vernisáži výstavy ocenených diel 5. júna v bratislavskej Gallerii Cvernovka na Páričkovej ulici.

Hlavnou myšlienkou textovej i vizuálnej stránky oceneného projektu Trnava – hlavné mesto európskej kultúry 2013 bolo premostenie histórie, tradícií a kultúrneho dedičstva mesta so súčasnosťou v európskom kontexte s dôrazom na skutočnosť, že Trnava vznikla a rozvíjala sa na križovatke významných európskych ciest.

„V štádiu spracovávania projektu nás spolu s Barbarou Bodorovou oslovil Milan Mikula svojimi návrhmi. Podarilo sa mu spojiť vlastný grafický nápad s našou predstavou a obsahom projektu. Vznikol tak projekt, ktorý obsahovo i graficky spojil bohatú kultúrnu, duchovnú a vzdelanostnú históriu mesta s potenciálom mladých ľudí žijúcich či študujúcich v Trnave. Som rád, že generačná symbióza v hľadaní vízie kultúry, ako i tvorivý stret centra s perifériou oslovili odborníkov,“ povedal na margo ocenenia P. Tomašovič.

Cieľom súťaže NCD je vyzdvihnúť kvalitný slovenský dizajn a poukázať na to, ako pomáha stratégia založená na dizajne firmám presadzovať sa v rámci slovenskej ekonomiky i v medzinárodnom meradle. Súťaž je otvorená aj pre študentov dizajnu. Do deviateho ročníka súťaže bolo prihlásených 147 prác, v kategórii produktový dizajn 25, v kategórii komunikačný dizajn 33, v kategórii študentský produktový dizajn 79, v kategórii študentský komunikačný dizajn 10.

Hodnotila ich 12-členná medzinárodná porota pod vedením predsedu, grafického dizajnéra Pavla Rozložníka. Ďalšími členmi boli priemyselní dizajnéri Anton Bendis, Rastislav Čeľa, Pavel Masopust, Tibor Uhrín, grafickí dizajnéri Peter Hajdin, Stanislav Stankoci, Mária Rojková, zástupcovia odborných inštitúcií Vladimír Jakubec (NARMSP), Adriena Pekárová (SCD), Judit Várhelyi, Maďarsko, Lenka Žižková, ČR.

Porota na základe viackolového hlasovania rozhodla o udelení dvoch Národných cien za dizajn 2009. V kategórii produktový dizajn bolo najvyššie ocenenie udelené za Stomatologické súpravy Chirana – Cheese, dizajn Ferdinand Chrenka, výrobca: Chirana – Medical, a. s., Stará Turá. V kategórii komunikačný dizajn získal najvyššie ocenenie časopis Port No 21, dizajn: Juraj Sukop, klient: Photoport, Bratislava. -eu-, www.scd.sk

V skratke

■ Západné krídlo radnice súťaží o titul Kultúrna pamiatka roka

Mesto Trnava prihlásilo nedávno zrekonštruovanú unikátnu stredovekú trnavskú radnicu do súťaže Kultúrna pamiatka roka 2008. Vyhlasovateľom a organizátorom súťaže je Ministerstvo kultúry SR v spolupráci s vedeckými a odbornými inštitúciami z oblasti ochrany pamiatkového

fundu a partnermi súťaže – Slovenským plynárenským priemyslom a Nadáciou SPP. Symbolom súťaže je bájnny vták Fénix, ktorý znova povstal z vlastného popola, cieľom je ocenenie komplexného a profesionálneho procesu prípravy a realizácie obnovy a reštaurovania národných kultúrnych pamiatok. Prihlásené pamiatky do 15. júla ohodnotí nezávislá odborná

porota zložená zo zástupcov ministerstva kultúry, partnerov súťaže, Pamiatkového úradu Slovenskej republiky a odborných a stavovských inštitúcií. Výsledky štvrtého ročníka súťaže majú byť vyhlásené v septembri v rámci Dní európskeho kultúrneho dedičstva.

■ Workshop na tému Automobilový priemysel a hospodárska kríza

Workshop so zástupcami nemeckej spoločnosti Roland Berger na tému Automobilový priemysel a hospodárska kríza sa uskutočnil 18. júna na trnavskej radnici v rámci cezhraničného projektu AC Centrope. Spoločnosť Roland Berger na workshope predstavila analýzu súčasného stavu európskych firiem, scenáre vývoja, očakávania a trendy pre malé a stredné podniky. Zaujímavé nielen pre firmy z oblasti automobilového priemyslu bolo predstavenie projektu Spoločný nákup podnikov, ktorého zámerom je prostredníctvom profesionálneho nákupcu realizovať spoločné nákupy tovarov a služieb nielen doma a v Európe, ale aj Číne a Indii. Výsledkom by mala byť veľká úspora nákladov pre firmy, ktoré sa na projekte zúčastnia.

Cezhraničný projekt AC Centrope implementujú Automobilový klastor Viedeň (ACVR) spoločne s Mestom Trnava a Automobilovým klastrom – západné Slovensko. Zameraný je predovšetkým na obojstrannú výmenu skúseností, obchodných záležitostí a propagáciu firiem pôsobiacich v automobilovom priemysle na slovenskej a rakúskej strane. Výstupom bude okrem účasti klastrov na medzinárodných výstavách aj spustenie interaktívnej databázy firiem s kartografickým znázornením subdodávateľov z oboch krajín. V rámci projektu bude realizovaný aj benchmarking automobilových subdodávateľov v regiónoch Rakúska a Slovenska s postupným založením Benchmarking klubu.

Ďalšia aktivita projektu je rozšírenie Automotive akadémie z Viedne na Mate-

riálovotechnologickú fakultu Slovenskej technickej univerzity, zavedenie kvalifikačných konceptov Train the Trainer, v rámci ktorých bude pre firmy zorganizovaných desať vzdelávacích kurzov prebraných z Viedenskej univerzity a ACVR.

■ Cena primátora pre žiakov a študentov trnavských škôl

Slávnostné udeľovanie Ceny primátora mesta Trnava žiakom trnavských základných škôl a študentom stredných a vysokých škôl za mimoriadne študijné výsledky a počiny v oblasti umenia, kultúry a športu a za výbornú reprezentáciu školy a mesta sa uskutočnilo 9. júna na trnavskej radnici. Ocenenie prevzalo šestnásť žiakov základných škôl, šestnásť študentov stredných škôl a desať vysokoškolákov. Oceňovanie sa už tretí rok uskutočňuje v rámci plnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Trnava v oblasti vzdelávania s cieľom podporiť motiváciu študentov.

■ Plaváreň na Zátvore bude mať bezbariérové úpravy

Do polovice augusta majú byť ukončené stavebné úpravy v Mestskej plavárni Zátvore s cieľom sprístupniť bazén osobám so zníženou schopnosťou pohybu. Táto investičná akcia je ďalším krokom Mesta Trnava v rámci projektu Bezbariérové mesto.

Vytvorené budú dve šatne a dve sprchy s WC pre dámy i pánov s prispôbeným vnútorným vybavením, dispozične priamo napojené na bazénový priestor. Spúšťacie zariadenie bude osadené v mieste, kde hĺbka vody nepresahuje 150 cm. Navrhnutá je aj rampa pred plavárňou z uličnej strany, ktorá bude zabezpečovať prístup imobilných do objektu plavárne. Na príľahlom parkovisku majú byť dve parkovacie státi povrchovo upravené s napojením na jestvujúci chodník, aby bol umožnený bezbariérový prístup k rampe. Zrealizované budú aj nevyhnutné úpravy na rozvodoch vodovodu, kanalizácie, elektroinštalácie a vykurovania.

■ Rekonštrukcia striech dvoch pavilónov Základnej školy na Ulici A. Kubinu

Počas letných prázdnin sa má uskutočniť rekonštrukcia strechy na pavilónoch C a D Základnej školy na Ulici A. Kubinu. Oba pavilóny dostanú nové strešné plášte s vyspádovaním, zateplením, hydroizoláciou, novými bleskozvodmi a klampiarskymi súčasťami.

Mestská samospráva predpokladá, že ak nenastanú žiadne technické komplikácie pri realizácii prác, náklady na rekonštrukciu striech by mali byť približne 150 000 eur.

■ Komunitné centrum na Coburgovej pokračuje v činnosti

Mesto Trnava získalo grant z Európskeho sociálneho fondu v rámci operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia na pokračovanie projektu Komunitného centra na Coburgovej ulici. Hlavným cieľom jeho činnosti je zlepšiť prostredníctvom komunitnej sociálnej práce životnú situáciu cieľovej skupiny projektu – marginalizovanej rómskej komunity, integrovať ju do spoločnosti, predchádzať negatívnym sociálno-patologickým javom, zvyšovať vzájomnú senzibilizáciu rómskej komunity vo vzťahu k majoritnej spoločnosti a zvyšovať zamestnateľnosť a zamestnanosť Rómov. V komunitnom centre pracujú dvaja komunitní sociálni pracovníci a jeden asistent. Ich doterajšia činnosť mala priamy vplyv na zlepšenie školskej dochádzky a správania detí a mládeže voči dospelým, poklesla kriminalita. Vďaka spolupráci s pediatrami absolvovali všetky deti povinné očkovanie proti chorobám.

Pracovníci Komunitného centra poskytujú aj pracovné poradenstvo, pripravujú klientov na pracovné pohovory a sprevádzajú ich na úrad práce alebo do iných inštitúcií. Nadviazaná je spolupráca so sociálnou poisťovňou a s detskými domovmi v Trnavskom kraji pri zabezpečovaní návratu detí z ústavnej starostlivosti do rodín. S cieľom zvýšiť environmentálne po-

vedomie a informovanosť rómskej komunity sa uskutočňujú stretnutia s požiarnikmi pri zamedzovaní požiarov a likvidácii čiernych skládok.

■ Pohár primátora v požiarnickom športe ostal v Trnave pri Třebíči

Pätnásť ročník medzinárodnej súťaže v požiarnickom športe O pohár primátora mesta Trnava sa uskutočnil 12. – 14. júna v Trnave pri Třebíči. Súťaže sa zúčastňujú hasičské družstvá dobrovoľných hasičských zborov oboch a miest s názvom Trnava. Sú to Trnava pri Třebíči, Trnava pri Hradci Králové, Trnava pri Zlíne, Trnava pri Laborci a naša Trnava.

Súťažilo sa v požiarnom útoku, štafete na 8 x 50 metrov a v pretekoch jednotlivcov. Pohár primátora mesta Trnava získala hostiteľka – Trnava u Třebíče.

■ Opäť je tu pozvánka na letné návraty v čase do historickej Trnavy

Na základe úspechu „prvého ročníka“ tohto podujatia, ktoré sa uskutočnilo minulý rok pri príležitosti osláv 770. výročia mesta, pripravil referát propagácie a cestovného ruchu mestského úradu aj počas tohtoročnej letnej turistickej sezóny bezplatné letné prehliadky historického centra Trnavy s odborným výkladom turistických sprievodcov. Návraty do histórie nášho mesta budú mať opäť rôzne zameranie. Okrem klasickej prehliadky klenotov „malého Ríma“ bude zaoštroené na premeny oltárov od gotiky po klasicizmus, záujemcovia sa budú môcť dozvedieť viac aj o pôsobnosti Spolku sv. Vojtecha v trnavskom i celoslovenskom historickom kontexte a o cirkevných rádoch v živote mesta od stredoveku po súčasnosť. Posledná júlová prechádzka povedie po stopách kráľov.

Cestovne časom do histórie mesta sa bude uskutočňovať každú sobotu a nedeľu od 15.30 do 17. hodiny, „cestovateľa“ sa stretnú pred radnicou na Hlavnej ulici.

Stručný program júlových prehliadok nájdete na obálke tohto vydania.

■ Šesť trnavských kostolov otvára v lete svoje brány pre turistov

Trnavčania a návštevníci mesta majú možnosť počas letnej sezóny spoznávať aj sakrálnu bohatstvo Trnavy počnúc gotikou až po architektúru 20. storočia. Mesto Trnava v spolupráci a Arcibiskupským úradom v Trnave a správcami jednotlivých kostolov zabezpečilo sprístupnenie šiestich svätostánkov v historickom centre mesta.

Katedrála sv. Jána Krstiteľa neustále priťahuje záujem turistov najmä pôvodným oltárom, patriacim medzi najväčšie oltáre strednej Európy. Viaceré tajomstvá zo svojej histórie spätej od počiatkov so životom mesta postupne vydáva Bazilika sv. Mikuláša s milostivým obrazom Panny Márie Trnavskej a barokovými epitafmi arcibiskupov. V Kostole sv. Jakuba zaujme veľký počet oltárov, v Kostole Najsvätejšej Trojice púta pozornosť každého návštevníka obraz známeho rakúskeho maliara Franza A. Maulbertscha na hlavnom oltári. Najstarší oltár v Trnave je v Kostole sv. Heleny. Evanjelický kostol postavený v 20. storočí je pozoruhodný svojím netypickým architektonickým riešením.

Termíny sprístupnenia kostolov nájdete na 36. strane.

■ Ocenenie pre žiačku základnej umeleckej školy Tatianu Chovancovú

Hlavnú cenu XIV. ročníka celoslovenskej výtvarnej súťaže detí a mládeže s medzinárodnou účasťou Gorazdovo Námestovo prevzala 4. júna z rúk primátora Námestova sedemročná žiačka Základnej umeleckej školy na Mozartovej ulici v Trnave. Najvyššie ocenenie získala za prácu Stála matka bolestivá, ktorú vytvorila pod vedením pedagóga a výtvarníka Dušana Horvátha.

Súťaž sa uskutočnila v rámci XX. Svätogorazdovských dní na Slovensku a Dekády svätého Gorazda na Slovensku 2005 – 2015 pod záštitou prezidenta Slovenskej republiky Ivana Gašparoviča a primátora mesta Námestovo. Do súťaže bolo zasla-

ných 433 výtvarných prác detí a mládeže z päťdesiatich štyroch základných a umeleckých škôl, centier voľného času, stredných a špeciálnych škôl a občianskych združení. V programe súťaže boli tvorivé dielne, Grafika a ex libris, Svätý Gorazd a Svätogorazdovská tradícia, Sakrálna téma v tvorbe slovenských výtvarníkov. Vo výstavných priestoroch námestovského Domu kultúry sa uskutočnila vernisáž výstavy a odovzdávanie ocenení.

■ Olympiáda stredoškolskej mládeže Gaudeamus igitur

Druhá Olympiáda stredoškolskej mládeže Gaudeamus igitur sa uskutočnila 21. – 23. júna na trnavských športoviskách. Študenti slovenských stredných škôl súťažili vo futbale, volejbale, basketbale, hádzanej, stolnom tenise, atletike a v silovom päťboji. Špičkové výkony mladých športovcov boli ocenené trofejou Trnavského olympijského klubu.

Trnava sa stala centrom školského športu v roku 1990. Vtedy tu bol obnovený systém starogréckej kalokagatie – jednoty tela, ducha a čestnosti, v podobe rovnomennej olympiády pre žiakov základných škôl. Na začiatku organizovania rovnakého športového podujatia aj pre stredoškolských bola Prvá župná olympiáda v roku 2007 pod záštitou predsedu Trnavského samosprávneho kraja Tibora Mikuša. Jej víťazi a najlepší stredoškolskí športovci zo Slovenska sa potom stretli v Trnave na prvej celoštátnej olympiáde stredoškolskej mládeže Gaudeamus igitur 2007, ktorá sa stala základným kameňom novej športovej tradície. Vyhlasovateľmi druhého ročníka olympiády Gaudeamus igitur boli Slovenská asociácia športu na školách, Ministerstvo školstva SR, Trnavský samosprávny kraj a Slovenský olympijský výbor. Ako organizátori pôsobili aj Krajský školský úrad v Trnave, Mesto Trnava, Trnavský olympijský klub, Kalokagatia – Centrum voľného času v Trnave, Krajská a Okresná rada SAŠ a Kalokagatia na Slovensku.

■ Náhradné parkovanie počas výstavby parkovacích miest Na hlinách

Náhradné parkovanie počas výstavby parkovacích miest na sídlisku Na hlinách je obyvateľom tejto lokality umožnené na parkovacích plochách obchodného centra Galéria Trnava a hypermarketu Tesco. Prioritne má slúžiť na parkovanie plocha zadného parkoviska bližšie k čerpacej stanici pohonných hmôt a zároveň k sídlisku. Vzhľadom na to, že parkovisko nie je strážené, však obchodné centrum nenesie zodpovednosť za prípadné škody spôsobené na zaparkovaných automobiloch tretími osobami.

Investičná akcia Mesta Trnava, ktorej cieľom je rozšírenie parkovacích miest Na hlinách, sa začala v polovici júna vytyčovaním existujúcich podzemných inžinierskych sietí.

■ Autobusy na Sereď a Nitru nestoja na Kollárovej

Od 10. júna neodchádzajú autobusy na Sereď a Nitru zo zastávky na Kollárovej ulici. Dôvodom tejto zmeny je výstavba kruhovej križovatky na Nitrianskej ulici. Cestujúcim sa odporúča použiť zastávku na autobusovej stanici. Autobusy týchto liniek idúce z autobusovej stanice zastavujú až na Nitrianskej. Obchádzková trasa vedie po uliciach Dohnányho, Tamaškovičova, Bulharská a Vlárská.

■ Program zasadnutia mestského zastupiteľstva

Na programe 16. riadneho zasadnutia Mestského zastupiteľstva mesta Trnava, ktoré sa uskutočnilo po uzávierke tohto vydania Novín z radnice 30. júna, bolo šesťnásť bodov. Poslanci mali prerokovať návrhy všeobecne záväzných nariadení týkajúcich sa ochrany nefajčiarov, podmienok poskytovania služieb na trhovách miestach, nového názvu ulice a verejného priestranstva a novelu VZN o Územnom pláne Centrálnej mestskej zóny Trnava. Medzi dôležitými bodmi boli aj aktualizácia rozpočtu mesta na rok 2009, zmena územného plánu v súvislosti s obslužnou komunikáciou prepájajúcou Hollého a Hornopotočnú ulicu, urbanistická štúdia individuálnej bytovej výstavby Za traťou 4 v lokalite Nad Kamennou cestou a návrh na poskytnutie finančných grantov na rok 2009 z rozpočtu mesta.

Predložená mala byť žiadosť o nenávratný finančný príspevok na projekt rekonštrukcie a modernizácie Základnej školy na Ulici M. Gorkého v Trnave a aktualizácia Zásad pomoci mesta iným investorom pri rozvoji technickej infraštruktúry na území mesta Trnava. Schvaľovať sa malo aj zriadenie Základnej školy s materskou školou na Vančurovej ulici a jej súčasťou.

Informácie o najdôležitejších výsledkoch zasadnutia mestského zastupiteľstva prinesieme v budúcom vydaní.

Prázdninové prímestské tábory a školské dvory

Dvanásť prímestských táborov pre prázdninujúcich žiakov základných škôl pripravilo Mesto Trnava v spolupráci s detskými a mládežníckymi organizáciami z Trnavy a s Kalokagatiou – Centrom voľného času. Ponuku na zmysluplné prežitie voľného času dopĺňajú otvorené školské dvory, športoviská, herne a počítačové triedy trnavských základných škôl, uličný futbal a tvorivé dielne v Kalokagatii. Špeciality v podobe letnej školy digitálnej fotografie a stolného tenisu pod dozorom kvalifikovaných trénerov chystá Základná škola na Vančurovej ulici.

Prímestské tábory sa uskutočňujú v týždenných turnusoch od pondelka do piatka. Účastníci zvyčajne prespávajú doma a v táboroch sa zdržiavajú približne od ôsmej do šesťnástej hodiny. Programy táborov sú pripravené skúsenými animátormi a pedagógmi, majú vlastnú tému, myšlienkovú následnosť a gradáciu. Naplnené sú rôznymi hrami zameranými nielen na zábavu, ale aj na rozvíjanie vzájomných vzťahov, priateľstva, empatie, tvorivosti a vlastného potenciálu.

Objavovanie stredoveku a pokladov Matúša Čáka Trenčianskeho pripravilo pre žiakov 1. stupňa Spoločenstvo Hrubáci na Základnej škole na Spartakovskej ulici. Tábor „The West“ a „Operáciu Hardpoint – žiadnu všednú prácu, iba čistú bojovú činnosť, ktorej úspech záleží na mužoch vybraných na plnenie úlohy“ prichystalo združenie Domka na Kopánke. Návštevy zámkov, kaštieľov a iných zaujímavých lokalít ponúka Spoločenstvo Tulipánci na Základnej škole na Gorkého ulici.

Šesť turnusov pri pre deti od sedem do dvanásť rokov už tradične chystá Kalokagatia – Centrum voľného času. Prvý tábor od 6. do 10. júla s názvom Tajomstvá hradov, zámkov a zrúcanín má v programe návštevu Bradla a hradov Devín, Dobrá Voda, Branč, zrúcaniny Sv. Katarínka a kúpaliska vo Vincovom lese. Deti sa v priebehu putovania oboznámia aj s históriou a povestami hradov a zrúcanín Malých Karpát. Ďalší, od 13. do 17. júla s názvom Expedícia Salamander, obsahuje návštevu Prírodovedného múzea v Bratislave a prehliadku historického centra mesta, výlet do Modry, stretnutie s ochrancami prírody, výlet do Smoleníc – okolia jaskyne Driny. Tretí týždeň od 20. do 24. júla patrí táboru S batohom do okolia. Deti navštívia ZOO v Bratislave, Bratislavský hrad, hrad a kúpalisko na Dobrej Vode. Od 27. do 31. júla sa zopakuje tábor Tajomstvá hradov, zámkov a zrúcanín. V tábore Strašidlá, ktorý sa uskutoční od 3. do 7. augusta, budú deti rozdelené do štyroch strašidelných klubov. V priebehu týždňa navštívia ZOO a Dinopark v Bratislave a vypraví sa za strašidlom jaskyne Driny. Aby bol moment prekvapenia čo najväčší, najzaujímavejší strašidelný program pre deti je zatiaľ zahalený nepreniknuteľným tajomstvom. Posledný – Tábor zálesákov – môžu deti navštevovať od 10. do 14. augusta. Naučia sa v ňom používať niekoľko základných uzlov, budú pracovať s mapou a kompasom, oboznámia sa s rôznymi druhmi ohnísk a získajú aj ďalšie znalosti potrebné pri pobyte v prírode. Súčasťou tábora budú aj turistické výlety do Malých Karpát. Prehľad prázdninových školských dvorov a prímestských táborov nájdete na 33. a 34. strane.

-eu-

V bašte na Františkánskej ožije stredovek

Členovia Trnavského šermiarskeho cechu sa rozhodli oživiť strážnu vežu mestského opevnenia na Františkánskej ulici. Mesto Trnava a pamiatkari vychádzajú tejto snahe v ústrety

Ak sa v Trnave hovorí o veži, myslí sa tým veža mestská, dominanta mesta. Pre mesto je však charakteristické ešte čosi iné, čo ale berieme ako samozrejmosť, takmer mimo nášho záujmu. Je to mestské opevnenie v celej svojej komplexnosti. Koflí, okrem turistov, zaregistrovali text tabuľky na Bernolákovej bráne oznamujúci, že ide o najstaršie a najrozsiahlejšie mestské opevnenie na Slovensku, ktoré sa nestratí ani v Európe? Nuž a svoje veže má aj ono, sú to veže strážne. Priestory ojedinelé, ale takmer alebo celkom neznáme.

Jednou z najzachovalejších, okrem strážnej veže pri Bernolákovej bráne, je strážna veža na Františkánskej ulici. Novou výstavbou sčasti zasunutá mimo pozornosti, ale hlásiaca sa o svoju exkluzivitu. Možno to nepotrva až tak dlho a aj ona sa pripojí k miestam, ktoré budeme navštevovať my, domáci, ale i netrnavskí návštevníci. Na základe pochopenia vedenia mesta pre oživovanie a sprístupňovanie atraktívnych a málo známych zákutí sa ujali tejto úlohy členovia Trnavského šermiarskeho cechu.

Že ho ešte nepoznáte? Nič to. O mieste na slnku sa nebojuje ľahko. Oficiálne vznikol v roku 2002 a jeho členovia sú zväčša mladí ľudia, zväčša študenti či absolventi Tr-

navskej univerzity, ktorí majú veľmi blízko k histórii, konkrétne k histórii stredoveku. V tomto prípade nejde totiž o „klasické“ šermiarske bitky zamerané skôr na efekt, ale o rekonštrukciu podmienok, za akých prebiehal každodenný život „vochtrov“, teda strážna služba.

Bašta, aj keď zrenovovaná, bola v minulých rokoch zasiahnutá požiarom, ktorý postihol najmä horné podlažia. Preto ju najskôr čaká rekonštrukcia priestorov, potom príde k rekonštrukcii vybavenia mestskej strážne, tak ako vyzerala v rokoch 1440 – 1450, vrátane originálnych zbraní a ich moderných, ale funkčných replík. Pochopiteľne, šermiarske ukážky nezostanú mimo. Inšpiráciou im je pôsobenie jedného z najstarších šermiarskych majstrov, podľa mena ktorého založili celoslovenskú organizáciu Gesellschaft Lichtenawers.

Bašta má svoju jedinečnú a neopakovateľnú atmosféru, ktorá zapôsobí na každého návštevníka, či už v budúcnosti navštíví plánovaný galerijný priestor, zúčastní sa besedy, prednášky či klubového stretnutia zameraného na rozvoj historického povedomia nás Trnavčanov o svojom meste. Pri nedávnom stretnutí v tejto strážnej veži si členovia cechu, Milan Schlosser a Martin Tibenský, pochvaľovali plné pochopenie pre svoje zámery z radov pamiatkarov, vítaní by však boli aj ďalší pomocníci – záujemcovia o túto, nielen v Trnave málo známu a prebádanú oblasť. Držme palce skupine odborne zdatných nadšencov a podľa možností pridajme aj vlastný diel aktivity, aby sme si už na jeseň, aspoň „tak od dverí“, mohli obzrieť tento, napriek stáročiam existencie, neznámy priestor.

Edo KRIŠTOFOVIČ

Úspešná výstava akvaristiky a teraristiky

V máji žili trnavskí chovatelia rôznymi aktivitami. Akýmsi sviatkom je spoločné stretnutie chovateľov a teraristov, ktoré sa uskutočňuje formou burzy, ale aj výstavy akvaristiky a teraristiky AkvaTera 2009. Jedno z podujatí bolo na prelome mája a júna v priestoroch Obvodného úradu na Bottovej ulici v Trnave a jeho obdoba krátko nato aj v Kalokagatii – Centre voľného času.

Význam stretávania sa chovateľov exotických zvierat je oveľa širší, než by sa na prvý pohľad zdalo – chov a spoločné stretnutia a aktivity sú totiž jednou z možností, ako si uvedomiť vzácnosť niektorých druhov zvierat, a tak pomôcť aj pri ich ochrane v prírode. Potvrdili to aj zaničení chovatelia exotických zvierat v Trnave, ktorých je napriek počítačovej dobe stále viac. „Je skutočne veľký záujem o toto podujatie. Sú tu všetky zvieratá, ktoré sa dajú bežne chovať v domácnosti, od klasických akváriových rybičiek, cez hlodavce, pavúky, hady a nevhodné zvieratá vrátane potrieb na ich chov,“ hovorí spoluorganizátor podujatia Milan Káňa. Súčasťou akcie bola aj beseda českého fotografa Petra Bambuska o stretnutiach s hadmi, krokodílmi, jaštermi, hmyzom a inými fascinujúcimi tvormi počas výprav po Afrike, Latinskej Amerike a Ázii – Stretnutia s hadmi a inou „háveťou“ na troch kontinentoch.

A čo najviac ocenil organizátor aj v úlohe chovateľa? „Najmä exotické druhy hadov a rýb, ktoré sa bežne nevyskytujú, napríklad had Kanda carinata, ktorý sa bežne nedá zohnať a je zakázaný jeho vývoz z jeho rodnej krajiny. Prišlo najmä mnoho vystavovateľov z Českej republiky. Myslím, že okrem krokodílov je tu všetko, mňa zaujali aj niektoré špecifické veľhady kráľovské, mnohých návštevníkov zaujali bezsrsté potkany, a sú tu aj rôzne druhy hmyzu v larvovom štádiu,“ povedal Milan Káňa. Po úspechu 4. ročníka AkvaTery plánujú organizátori rozšíriť podujatie už na jeseň aj o ďalšie zaujímavosti.

-maju-

Trnavská arcidiecéza má nového arcibiskupa

Začiatkom júna bol v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Trnave vysvätený za biskupa a uvedený do úradu trnavského arcibiskupa redemptorista Róbert Bezák. Svätiteľmi boli kardinál Jozef Tomko, apoštolský nuncius na Slovensku Mario Giordana a bratislavský arcibiskup metropolita Stanislav Zvolenský.

Na vysviacke sa zúčastnili aj viacerí biskupi zo Slovenska a okolitých krajín, desiatky kňazov a rehoľníkov z celého Slovenska, predstavitelia štátnej správy i miestnej samosprávy. Nového arcibiskupa vítali s nádejou na nové dynamické spravovanie diecézy stovky nadšených veriacich nielen z Trnavy, ale najmä zo stredného Slovenska, kde terajší arcibiskup pôsobil. Nádej pre primerané podmienky veriacich iných národností prišli prejavíť farníci z južných dekanátov. Róberta Bezáka vymenoval do

úradu pápež Benedikt XVI. v apríli tohto roka. „Pre Trnavu to bola historická chvíľa, v roku 1925 tu bol vysvätený Pavol Jantausch, v roku 1949 Ambróz Lazík a v roku 1988 Ján Sokol. Vysviacky v rokoch 1949 a 1988 boli poznačené istými obmedzeniami, nátlakom a zastráňovaním. Dnešná vysviacka je aj preto historická, že sa uskutočňuje v čase demokracie a náboženskej slobody,“ povedal archívár Arcibiskupského úradu v Trnave Rastislav Karaba. Očakávania sú skutočne veľké, nielen od veriacich, ale aj od kňazov: „Arcibiskup, ktorý bude pastierom, ktorý bude ľudský a ktorý bude Boží. Očakávania sú aj v tom, že bude dobrým arcibiskupom pre všetkých veriacich na Slovensku, nielen tu v diecéze,“ povedal ceremoniár slávnosti, kňaz Vladimír Kišš.

Menovanie nového arcibiskupa do funkcie bolo príležitosťou položiť Róbertovi Bezákovi niekoľko otázok.

- Aké boli vaše prvé pocity, keď ste sa dozvedeli, že vás čaká takéto poslanie?

„Ak by som to mal chápať ako ocenenie môjho doterajšieho života aj pôsobenia, vnútorne ma to potešilo. Druhý fakt je, že som bol dvanásť rokov provinciálom rehole redemptoristov. Bol som v takej významnej funkcii ordinárom, čiže som mal skúsenosti, zažil som aj problémy a trápenia. Po tejto stránke by som videl úskalia, a do radosti kňaza sa mieša aj tieseň.“

- Aký spôsobom sa konkrétny predstaviteľ cirkvi vymenúva do takejto funkcie?

„Menovanie nového arcibiskupa sa neudeje náhle. Podľa cirkevného práva majú diecézni biskupi napísať každé tri roky mená najvhodnejších kandidátov, predpokladám, že sa to opakuje, takže vo Vatikáne vedia niektoré mená, ktoré sa opakujú a môžu po nich siahnuť. Existuje aj druhý, náročnejší modus. Vatikán tu má aj svoju nunciatúru a má svoje linky, zbierajú si vedomosti a môžu si to porovnávať.“

- V tejto chvíli ste teda najmladším slovenským arcibiskupom...

„Je to pre mňa až také tieseň, že aj keď mám 49 rokov, generácie patrím do strednej generácie. Ale aj keď som počul reakcie hodnostárov a kňazov na vek, či nie som primladý na funkciu, keď sa pozriete na okolité krajiny – aj pápež Ján Pavol II. bol pomerne

mladý, keď sa stal arcibiskupom, kardinál Peter Erdö v Maďarsku mal dajakých 48 rokov, takže, keď to tak mierne nadľahčím, som na dobrej ceste.“

- Vráťme sa do minulosti. Ako ste sa stali kňazom?

„Môj vývoj je taký klasický, kresťansko-katolícky. Bolo pre mňa veľkým ziskom, že neboli nejaké väčšie disproporcie medzi rodičmi v názore, lebo to niekedy tak býva, že ten spoločný 'ľah' rodičov je iný. U nás to bolo čosi prirodzené, že všetky sviatky sa slávi v kostole – Vianoce a Veľká noc spoločne. Samozrejme, to ešte nestačí na to, aby sa človek rozhodol byť kňazom. Takých rodín je veľa. Postupne som uvažoval o tom, čo by som mohol robiť. Mal som príklon k psychológii, filozofii, páčila sa mi architektúra. Ale viete, aká architektúra bola kedysi u nás v sedemdesiatych a osemdesiatych rokoch – všetko bolo vtedy u nás nalinajkované, stačí vidieť sídliská. Vyšlo mi z toho, že duchovno stvárnené v materiáli – touto cestou sa nebude dať ísť. Oslovilo ma spojenie kresťanského s filozofiou, psychológiou, iste s túžbou byť blízko ľuďom, byť akousi duchovnou medicínou. V osemnástom roku dozrela vo mne myšlienka byť kňazom. Že by to mohlo byť naplnenie môjho života, že toto by mohlo byť niečo pre mňa, aj pre ľudí okolo mňa, takým znakom môjho života.“

- S akými predsavzatiami vstupujete do nového úradu?

„Potrebujem aj cítiť, že nastupujem do úradu, ktorý nechce byť úradom mocného muža, ale ktorý chce byť priateľom s ostatnými ľuďmi. Každá dobroprajnosť, ktorú cítim, ma len povzbudzuje, aby som na prvom mieste zostal človekom, dobrým človekom.“

- Aké máte predstavy o spolupráci s inými kresťanskými konfesiami, napríklad s evanjelikmi, ktorých je v Trnave aj v celej diecéze nemálo? Ekumenizmus sa niekedy stáva frárou, ale vy ste aj v tejto oblasti naznačili zmenu, už v prvých rozhovoroch ste spomínali novú kvalitu vzťahov medzi konfesiami...

„Začínal som svoje kňazské pôsobenie v Brezne. A všetci, ktorí sú evanjelici, vedia, že Brezno bolo svojho času významné evanjelické mesto. Mali sme tam aj priateľa, evanjelického kňaza. Ja som pripravený aj pre tento rozmer vzťahov, že sa môžeme porozprávať kdesi pri stole, ale zároveň cítim, že celé kresťanstvo potrebuje spolupracovať. Keď sa pozriete do sveta, ako sa rozvíjajú iné náboženstvá, prečo by sme nedokázali my, ktorí sa potrebujeme posilniť medzi sebou, spolupracovať? Z mojej strany už vtedy, ale aj teraz urobím všetko preto, aby sme mali dobré vzťahy, pri zachovaní všetkého, čo je pre nás cenné a vzácné.“

Podľa rozhlasového rozhovoru spracoval: -maju-, foto: P. Machovič

Nové registratúrne stredisko mestského úradu

Za necelé tri mesiace v priestoroch polikliniky na Starohájskej vybudovalo Mesto Trnava nové registratúrne stredisko. V piatok 26. júna ho slávnostne otvoril primátor Štefan Bošňák za prítomnosti riaditeľa Slovenského národného archívu Radoslava Ragača a riaditeľky trnavského Štátneho archívu Anny Dunajskej. Investičné náklady na jeho vybudovanie nepresiahli 100 tis. eur: stavebné a statické úpravy vyšli na cca 60 tis. a montáž posuvných aj statických regálov stála približne 40 tis. eur.

O investíciu rozhodlo vedenie mesta v januári tohto roku v súvislosti s budovaním mestského priemyselného a technologického parku v lokalite na Priemyselnej ulici, kde bolo stredisko doteraz. Kapacita nového strediska je 1 700 bežných metrov. Podľa vedúceho odboru organizačného a vnútornej správy MsÚ v Trnave Michala Dzurjanina nové priestory a vybavenie registratúry v budove polikliniky predstavujú veľký kvalitatívny posun predovšetkým z hľadiska prístupnosti poskytovaných služieb pre verejnosť. Stredisko v súčasnej podobe je vybudované maximálne efektívne, vďaka použitiu moderného regálového systému sa v porovnaní s predchádzajúcim stavom jeho kapacita zvýšila o 25% aj napriek polovičnej výmere.

Verejnoprávne prerokovanie výstavby štadióna

Verejnoprávne prerokovanie zmeny Územného plánu mesta Trnava a zmeny Územného plánu centrálnej mestskej zóny v Trnave v súvislosti s výstavbou Komerčno-športového centra Štadióna Antona Malatinského sa uskutočnilo 21. mája v zasadacej miestnosti Mestského zastupiteľstva na Hlavnej ulici. Predložené návrhy zmien boli výsledkom predchádzajúcich rokovaní s dotknutými orgánmi a výsledný návrh je šiesty variant riešenia.

Na rokovanie boli doručené dve petície, jedna protestná od obyvateľov Dolných Bášť, druhá podporujúca výstavbu moderného štadióna, námietky obyvateľov Spartakovskej ulice, námietky dvoch občanov zo Sladovnickej ulice a námietky časti architektonickej a odbornej verejnosti, ktoré boli prerokované v zmysle platnej legislatívy za prítomnosti zástupcov nadriadeného orgánu – Krajského stavebného úradu.

Najčastejšie pripomienky a obavy súviseli s dopravou a parkovaním, najmä počas futbalových zápasov. Podľa slov vedúceho odboru územného rozvoja a koncepcií mestského úradu Ing. arch. Milana Horáka však sú už dopravné nároky tohto územia po ukončení výstavby nového štadióna zapracované do Generálneho dopravného plánu mesta (GDP). Pokiaľ ide o parkovacie miesta, je potrebné počítať aj s ich striedaním, lebo kancelárie potrebujú miesta cez deň, publikum futbalových zápasov večer. V tejto súvislosti pripomenul prax v iných mestách v Európe, kde v čase futbalových zápasov uzavierajú stred mesta a polícia reguluje dopravu.

Zo strany architektonickej verejnosti zaznela pripomienka, že kapacita nového štadióna má byť 18 000 miest, čo predstavuje asi 4 500 áut, ale naplánovaných parkovacích miest je menej. Viceprimátor Ing. Vladimír Butko zareagoval, že kapacita súčasného štadióna je síce 19 000 miest, ale autá nemajú kde stáť. Reálna kapacita súčasného štadióna preto v skutočnosti klesá.

Na ďalšiu otázku zo strany architektov, prečo nebola vyhlásená verejná architektonická súťaž, odpovedal Ing. arch. Milan Horák v tom zmysle, že išlo o zmenu územného plánu, ktorú mesto objednalo u autora terajšieho územného plánu. Keď bude táto zmena schválená na júnovom zasadnutí mestského zastupiteľstva, bude na rozhodnutí švajčiarskeho investora, či vyhlási verejnú architektonickú súťaž.

Viacero pripomienok sa týkalo lokality zamýšľanej výstavby, zazneli otázky, prečo sa neuvažuje o jej umiestnení v okrajových oblastiach mesta. Viceprimátor Ing. Vladimír Butko namietajúcich informoval, že mesto od začiatku uvažovalo o tejto alternatíve a ponúkalo zahraničnému investorovi lokalitu Medziháj. Podľa jeho slov sa rokovaním na túto tému stratilo niekoľko mesiacov, sprostredkovali sa a aj rokovania medzi dvoma investormi, pričom mal byť štadión jednou zo siedmich plánovaných aktivít, ale nepodarilo sa dosiahnuť kladný výsledok. „Máme ako mesto dve možnosti: Budeme mať len to, čo doteraz, alebo sem prinesie investor zo Švajčiarska 4 miliardy. Svoj zámer si však ešte stále môže rozmyslieť a prejsť do iného mesta,“ povedal viceprimátor. Zdôraznil aj skutočnosť, že švajčiarsky investor neprivezie robotníkov a stroje na výstavbu so sebou, ale sa bude zaujímať o referencie miestnych stavebných firiem a projektantov.

Zaznela aj otázka, prečo mesto investovalo do súčasného štadióna, keď sa teraz uvažuje o výstavbe nového. Primátor Ing. Štefan Bošňák informoval, že investície

do opravy boli nevyhnutné z hľadiska bezpečnosti a technických parametrov. Problémom však naďalej ostáva havarijný stav tribún, lebo len rekonštrukcia východnej tribúny by stála 300 – 400 miliónov Sk, ktoré mesto nemá.

Pripomienky sa týkali aj umiestnenia výškovej budovy v blízkosti historického centra mesta. Podľa jedného zo zástupcov architektonickej verejnosti je potrebné vypracovať koncepciu ich umiestňovania, aby investori nemohli presadzovať výstavbu výškových objektov v nevhodných častiach mesta.

Návrh zmeny územného plánu so zapracovanými pripomienkami bol prerokovaný na 16. riadnom zasadnutí mestského zastupiteľstva 30. júna (po uzávierke tohto vydania Noviniek z radnice). -redakcia-

Deviatci našli poklad starých Trnavčanov

Projekt s názvom O poklad starých Trnavčanov realizovali v máji a júni tohto roka Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity a mesto Trnava.

Postavený bol na čo najvernejšej fikcii historického bádania a jeho výchovným cieľom bolo metódou pedagogiky zážitku motivovať žiakov 9. ročníkov trnavských základných škôl k spoznávaniu trnavských kultúrnych pamiatok a histórie, sprostredkovať im možnosť zážitku zo spolupráce, tvorby skupiny a konštruktívneho trávenia voľného času.

Výskumným cieľom bolo metódou experimentu so skrytým zámerom popísať a preskúmať aspekty prosociálneho správania 14-ročných dospelievajúcich (jazyk ich kultúr,

špecifiká komunikácie, chápanie, resp. vlastné terminologické kódovanie pre tradičné ideály – čnosti a silné stránky charakteru, tvorivosť a iniciatívu, altruizmus, pomoc a spoluprácu) a sledovať ich ďalší rozvoj v neštandardných situáciách.

Začalo sa to článkom v miestnych regionálnych novinách, ktorý tvrdil aj netvrdil, informoval aj neinformoval o akejsi potenciálnej možnosti, že by sa niekde v Trnave mohol nachádzať akýsi poklad, vzácnosť, ktorej posledným známym vlastníkom bol Imrich Marlók († 1811) a na ktorý si teraz robí nárok akýsi podivín. Týždeň na to sa na základných školách objavili mladí, 21 – 22-roční ľudia, akože členovia Združenia archeologických sympatizantov (ZAS – „zas sme nič nenašli...“), ktorí predstavili svoju amatérsku, ale o to nadšenejšiu činnosť. Tí z deviatakov, ktorých táto činnosť zaujala, sa mohli prihlásiť do „výberového konania“. Prihlásilo sa ich stodvadsať – iste, medzi nimi aj takí, ktorí videli príležitosť, ako pred koncom roka s dobrou zámienkou zväčšiť svoju vzdialenosť od školy.

V spolupráci s vedením škôl a učiteľmi dejepisu bolo vybraných šesťdesiat detí, u ktorých sa predpokladala vnútorná motivácia a záujem. Deviatci sa stretli na prvom „odbornom“ seminári v Kalokagatii, ktorý usporiadalo ZAS a bol venovaný základom archeológie a organizačným pokynom. Začali sa dni úspechov aj neúspechov, objavov aj slepých uličiek. Žiaci rozdelení do skupín pátrali po všetkých dostupných indíciách:

múzeá, antikvariáty, Spolok sv. Vojtecha, bratia františkáni, archívy, úrady, matriky, univerzita, štúdie historikov (aj v maďarčine), atď. Chlapci aj dievčatá prejavili miestami neuveriteľné nasadenie, niektorí do pátrania po úradoch zapojili aj rodičov. Na každom mieste sa dozvedeli čosi, čo spolu vytváralo plastický obraz dávneho tragického príbehu.

Spoločná analýza na internetovom fóre ZAS jasne ukazovala na nutnosť archeologického výkopu... Ten sa udial pri morovej kaplnke na

Kopánke a skutočne priniesol pozoruhodné výsledky – našli sa pozostatky sídla (stĺpiky múra), v ktorých bolo ukrytých sedem mincí a tiež akýsi zašifrovaný odkaz. Príbeh tak dostal nový nádych – Marlók, zdá sa, niekde poklad zámerne ukryl.

Tak prešlo šesť týždňov ďalšieho pátrania (mestská veža, krypty, väznica v západnom krídle radnice) a dokonca nutnosť výjazdu do terénu Malých Karpát a zlaňovania skál pod Homolou pri Modre (Villa Modor). Tam sa totiž pravdepodobne udiala vražda Adalberta Marlóka, Imrichovho potomka, kde sa stopa po poklade strácala... Keď sa však našla na Troch jazdcoch kamenná pamätná tabuľka z r. 1812 a v nej do vosku zaliaty odkaz, čakala bádateľov posledná zastávka: poklad bol na dosah ruky.

V pivnici pod západným krídlom radnice (odkiaľ vedie chodba, momentálne zamurovaná, do krypt pod radnicou), našli deviataci truhlicu. A v tej truhlici spod pár medených mincí svietilo zrkadlo. Pohľad doň vo vrcholnej chvíli niekoľkotýždňového pátrania mal deťom sprostredkovať poznanie, že ten pravý poklad máme každý sám v sebe a nachádzame ho v našej jedinečnosti. A spoločne prežité chvíle s kamarátmi, tímová práca, spoznanie zážitku tajomnosti, dobrodružstva, a tiež trocha srandy stoja v dnešnej dobe za všetky poklady sveta. Samozrejme, že úsilie hľadačov pokladu bolo završené aj vecnými cenami a sladkými dobrotami.

V pedagogicko-psychologickej rovine môže projekt O poklad starých Trnavčanov priniesť výskum informácie o procesoch, ktoré sa odvíjajú v spolupracujúcej skupine, o motivácii a osobnej iniciatíve venovanej skupine. Pre pedagogickú prax (zvlášť) etickej výchovy, ktorá čerpá hlavnú metódu zo zážitkovej pedagogiky, budeme hľadať a ponúkame námety pre inovovanie metódik tak, aby zohľadňovali potreby oboch pohlaví, a aby zohľadňovali novú kultúrnu situáciu.

Projekt mal prínos aj v zainteresovaní spolupracujúcich študentov pedagogickej fakulty, lebo takáto intenzívna prax s prevzatím vlastnej zodpovednosti za dianie v skupine je jedným z krokov zvyšovania ich odbornosti.

A čo je možno najdôležitejšie: hľadanie pokladu starých Trnavčanov podporilo nádej, že dobre premyslenou metodikou, v spolupráci s angažovanými vychovávateľmi, s podporou príslušných úradov a ochotou ľudí v jednotlivých inštitúciách, s veľkým nasadením, pretaveným do prepracovanej logistiky, sa dá prebudieť aj v „otupenej“ generácii hlboký autentický záujem a driemajúca energia.

*Martin BRESTOVANSKÝ, Ph.D., Katedra pedagogických štúdií
Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity*

Archívne dokumenty a fotografie z histórie Trnavy

The Breakers a trnavská beatová éra, alebo trpké osudy „vlasatých chlapcov“

Ktosi povedal: „...keby nebolo 60-tych rokov..., a správnej bigbítovej hudby..., tak celé 20. storočie by nebolo tým pravým vekom!“ No a ako by to bolo, keby aj Trnava nebola pri tom? Z plejády trnavských „pivničných a garážových kapiel“ sa odrazu na povrch predralo päť mladíkov, ktorí si predsavzali narušiť „verejný pokoj“ a svoju skupinu pomenovali The Breakers (vznikla zo skupiny Black White 1965).

V ich repertoári bol v tom čase asi tucet aranžovaných piesní a zopár rock and rollov. Nechali si podrástť vlasy, čo bolo v tom čase verejným pohoršením a pokúšali sa predrat niekoľkými vystúpeniami do povedomia verejnosti. Ale preraziť sa dalo len cez „veľkú sálu“. Po zložitom jednaní sa napokon podarilo vybaviť ich debutový koncert priamo v trnavskom divadle. Manažér (Peter Horváth, pozn. redakcie) dohodol podmienky ich vystúpenia s podmienkou, že bude garantovaný vstup iba pre „slušnú mládež“. Bolo leto – august 1966 a termín koncertu sa blížil. Na „výlepných miestach“ sa objavili prvé oznamy o konaní očakávaného koncertu a vo výklade hudobnej predajne OPUS dokonca aj ich fotografia, kde sa dali vyfotografovať pri pomníku A. Bernoláka. Lístky sa predávali iba „pod rukou“ a v onen deň „D“ (6. 9. 1966) sa pred budovu dostavilo približne 300 mladých vyznávačov hudby, ktorým sa vstupenky neušli a márne sa dobýjali dnu cez uzavreté brány divadla.

The Breakers sa predstavili v zostave: Laco Bartoš (sólo gitara, ústna harmonika a spev) a Fero Bartoš (gitara, vokály), Marián Kramár (klávesy), Marián Remenár (bicie) a „frontman kapely“ Peter Bonzo Radványi (basgitara a sólo spev). Koncert sa uskutočnil v búrlivej atmosfére, ako to v tom čase

bolo módou. Chlapci zožali zaslúžený úspech, ale ešte netušili, čo sa na nich chystá. Mocenský režim potreboval nájsť zámienku, aby zlikvidoval bigbít v Trnave. A tak sa namiesto uznania v miestnej tlači objavili objednané hanlivé články proti nim a tejto hudbe. Hoci sa to dnes zdá úsmevné, jedným z argumentov ideológie tej doby bolo aj poukázanie na ich reklamnú fotografiu s komentárom, že „vlasatí chlapci zneuctili“ Pomník Antona Bernoláka...?! Polemika a vzájomné prestrelky trvali niekoľko týždňov, až napokon zo strany „ideológie“ prišlo „filigránske“ gesto... Hudbu nedokázali neprijať, sprísnili však kritéria jej interpretácie... a členov skupiny The Breakers na dlhé roky znechutili, vrátane kádrových postihov.

Až prišiel rok 2001 – presne po 35 rokoch (22. 9.), na tom istom pódium trnavského divadla a v tom istom zložení sa konala ich historická rehabilitácia, kedy vystúpili v medzinárodnom Galaprograme Trnavských dní. V súčasnosti táto skupina reprezentuje

The Breakers z r. 1966:

sprava stojaci Laco Bartoš, v popredí ležiaci Peter Bonzo Radványi, stredný rad sprava – Marián Kramár, Fero Bartoš, vzadu stojaci Marián Remenár

hudobnú špičku slovenského beatu 60-tych rokov, boli prezentovaní v TV seriáli Slovenský bigbít, v roku 2007 v PKO vystúpili v megakonzerte Legendy 60 a ich meno preniklo aj do hudobnej encyklopédie. Ich príležitostné koncertné vystúpenia ešte i v súčasnosti poskytujú mimoriadny dobový zážitok.

Dovetok: Tento príbeh je aj o tom, ako sa zo „zlých chlapcov“ napokon stanú celkom úspešní ľudia: Bratia Bartošovci sú podnikatelia, Mgr. Marián Mike Kramar je úspešný publicista Financial Times v Prahe, Ing. Marián Remenár má vlastný ateliér ako architekt a Peter Bonzo Radványi je publicista, hudobný moderátor SRo, a aktívny spevák a hudobník.

Uvítali by sme, keby niektorí naši čitatelia, ktorí intenzívne prežívali 60. roky pri beatevej hudbe, doplnili svoj postreh, spomienku či spresnenie zverejnených údajov.

Prípravil Peter HORVÁTH, foto z archívu The Breakers

...napriek uzávierke

Dvadsať rokov po...

Slovenská premiéra hry Horúce leto '68 a návšteva čínskeho prezidenta

Pred dvadsiatimi rokmi bola okupácia Československa z roku 1968 stále verejným tabu. Tak ako reč o emigrantoch, ktorí opustili hranice socialistickej vlasti. Témy, ktoré by akýmkoľvek spôsobom vrhali zlé svetlo na budovanie takzvaného komunizmu, boli protištátne. Dnes sa informácie valia bez hraníc a často i bez kontextu či rozlišovania pravdivosti. Usmerňovaný čiernobiely tok informácií vystriedala nekontrolovateľná záplava slov. Mnohí sa cítia dezorientovaní a dokonca zvažujú, či nebola tá kontrola lepšia. Stále totiž prepadávame viere o jedinej správnej ceste a pravde. Veľakrát ju stotožňujeme s tou našou. Svet a život v ňom sa však nedajú uzavrieť do hraníc jedinej pravdy. Sme konfrontovaní s novými a novými videniami i skutočnosťou. Často paradoxnými.

Pri návšteve čínskeho prezidenta na Slovensku ho časť ľudí s nadšením vítala, časť protestovala proti potláčaniu ľudských práv. Mnohým to bolo jedno, iní uprednostnili pragmatizmus obchodu pred upozornením na potláčanie slobody. Niekoľko dní predtým predstavilo v Trnave Torontské slovenské divadlo hru s názvom Horúce leto 68. Divadelnú hru Viliama Klimáčka o vplyve roku 1968 na jednu generáciu ľudí žijúcich prevažne v emigrácii. Obe udalosti – premiéra divadla i návšteva čínskeho prezidenta – odkrývajú paralely s naším vnímaním sveta. Radi zabúdame a vidíme iba to, čo nám vyhovuje. Mnohým, a hlavne najmladším, je už jedno, čo bolo v roku 1968. Život za hranicami nás tiež veľmi nezaujíma, tak ako osudy emigrantov či väznených ľudí do roku 1989. Vtedy i dnes prevládol pragmatizmus prispôsobenia sa a zabezpečenia si vlastného živobytia. Fakty, históriu i realitu stotožňujeme so subjektívnymi potrebami.

Napriek tomu, že nejde o najšťastnejšiu cestu, je lepšie, že korekcia i cenzúra toho, čo chceme vidieť a čomu chceme veriť, je v našich myšliach, a nie v straníckych centráloch. Tak ako je lepšie, že o našich životných osudoch menej rozhodujú iní. Tabu už nie je dnes skoro nič. Dvadsať rokov po roku 1989 je dostatočne dlhý čas na to, aby sme mohli povedať, že za stav spoločnosti nesieme svoj podiel zodpovednosti i sami. Aj za to, čo chceme a nechceme vidieť či počuť.

Ľudia a udalosti v histórii Trnavy

júl 2009

- 1. 7. 1944** – V Trnave sa narodil pedagóg a hudobník Ján OZÁBAL, riaditeľ Pedagogickej akadémie v Modre a dirigent speváckeho zboru Harmónia (65. narodeniny).
- 5. 7. 1734** – V dnešnom Rumunsku umrel profesor Trnavskej univerzity, dekan jej filozofickej i teologickej fakulty a v rokoch 1726 – 28 jej rektor Juraj RAJČÁNI, autor práce o vzniku Trnavy (275. výročie).
- 5. 7. 1869** – V Žiari nad Hronom umrel národný dejateľ, pedagóg, publicista a biskup Štefan MOYZES, spoluzakladateľ a prvý predseda Matice slovenskej, rodák z Veselého, ktorý študoval v Trnave, kde jeho pamiatku pripomína pamätná tabuľa na Hollého ulici (140. výročie).
- 10. 7. 1869** – V Liptovskom Hrádku sa narodil predseda Matice slovenskej a biskup Marián BLAHA, ktorý v rokoch 1913 – 19 pôsobil ako tajomník Spolku sv. Vojtecha v Trnave (140. výročie).
- 11. 7. 1939** – V Trnave sa narodil prvoligový hádzanár, pedagóg, plavecký odborník a tréner Ladislav HĽAVATÝ, nositeľ ocenenia mesta Trnava za trénersko-pedagogickú činnosť a výchovu športových talentov (70. narodeniny).
- 11. 7. 1989** – V Malackách umrel spisovateľ a prekladateľ Štefan GRÁF, ktorý dlhé roky pôsobil v Trnave ako vedúci nakladateľstva Spolku sv. Vojtecha (20. výročie).
- 14. 7. 1639** – Trnavskí mestskí drábi zatkli a uväznili dvoch študentov Trnavskej univerzity za údajné napadnutie kožušníka. Následný dlhotrvajúci konflikt medzi mestským magistrátom a univerzitou musel napokon riešiť sám cisár (370. výročie).
- 14. 7. 1994** – Obec Hrnčiarovce sa znova osamostatnila a po 22 rokoch prestala byť miestnou časťou Trnavy (15. výročie).
- 20. 7. 1834** – V Modre sa narodil biskup Henrich SAJBĚLI, spoluzakladateľ Spolku sv. Vojtecha v Trnave a jeho prvý predseda (175. výročie).
- 20. 7. 1929** – V Trnave sa narodil novinár, prekladateľ a publicista Vladimír HLAVÁČEK (80. výročie).
- 21. 7. 1874** – V Budíne umrel národný buditeľ, spisovateľ, redaktor, vydavateľ, jazykovedec a kňaz Jozef Karol VIKTORIN, ktorý študoval na seminári v Trnave a bol členom prvého výboru Spolku sv. Vojtecha (135. výročie).
- 25. 7. 1994** – V Trnave bol slávnostne otvorený druhý výstavný priestor Galérie Jána Koniarka: Synagóga - Centrum súčasného umenia (15. výročie).
- 26. 7. 2008** – V Nemecku umrel trnavský rodák Rudolf SKUKÁLEK, básnik, textár, dramatik, prekladateľ a novinár, ktorý od roku 1968 pôsobil v emigrácii ako redaktor Rádia Slobodná Európa (1. výročie)
- 27. 7. 1669** – V Ružindole sa narodil prírodovedec, priekopník meteorológie a hydroológie v Uhorsku Vavrinec TAPOLČÁNI, profesor Trnavskej univerzity, dekan jej filozofickej i teologickej fakulty, kancelár a v rokoch 1719 – 21 a 1729 aj rektor (340. výročie).
- 27. 7. 1979** – V Trnave umrel hudobník, pedagóg a dirigent spevokolu Bradlan Ján LAUKO (30. výročie).
- 27. 7. 2008** – V Trnave umrel tanečník, bývalý sólista Baletu SND, choreograf a pedagóg Dušan NEBYLA, zakladateľ Štúdia baletu a súčasného scénického tanca a Súkromného tanečného konzervatória v Trnave (1. výročie)
- 29. 7. 1954** – V Trnave umrel generálmajor Dezider KIŠ-KALINA, účastník SNP a zástupca veliteľa 2. čs. paradesantnej partizánskej brigády, ktorý bol roku 1951 prepustený z armády a pracoval v trnavskej tehelni (55. výročie).
- 30. 7. 1859** – Vo Vsetíne sa narodil dramatik, spisovateľ a publicista Ferko URBÁNEK, ktorý pôsobil v Trnave ako tajomník Spolku sv. Vojtecha a majiteľ knihtlačiarne, predseda Slovenskej národnej jednoty v Trnave a prvý predseda Miestneho odboru Matice slovenskej (150. výročie).

P.R.

Trnava na známkach a pečiatkach

Historické udalosti mesta možno zachytiť v rôznych podobách. Július Molnár a Milan Šnirc (žiaľ, uvedenia knihy sa už fyzicky nedožil) zostavili mozaiku Trnavy prostredníctvom poštových známok, pečiatok, pohľadníc a dokumentačných materiálov. Zoradené sú v dejinnom slede, obsahovo rozdelené do šiestich celkov – Od začiatku po kráľa Mateja, Ďalšie významné osobnosti ..., Hudba v Trnave, Rôzne významné udalosti v Trnave, Šport v Trnave a Pečiatky Trnavy. Publikácia je vystavaná predovšetkým na obrazových materiáli, ktorý je graficky veľmi dobre spracovaný vydavateľstvom Tripsoft Trnava. Z pohľadu filatelistického ide o jedinečnú prácu, ktorá na Slovensku nemá obdobu. Pôsobivo prispieva k popularizácii mesta i odkrývaniu jeho dejín. Kniha História Trnavy na filatelistických a alternatívnych dokumentoch“ bola uvedená v hoteli London za účasti zástupcov Trnavského samosprávneho kraja, Mesta Trnava a verejnosti. -pt-

Horúce leto združenia umelcov BonArt

Popoludní 15. júna 2009 na Trojičnom námestí v Trnave to vyzeralo na tohtoročný teplotný rekord. Horúce leto spred vyše štyridsiatich rokov tu evokovali účastníci umeleckej akcie – výstavy ukrajinského výtvarníka Mykolu Biloshytskeho, člena Združenia umelcov BonArt, pod názvom MEMORY ZONE – 1968. Akcia bola pripravená s podporou Mesta Trnavy ako uvítanie hercov Torontského slovenského divadla, ktorí v ten deň mali predstavenie divadelnej hry Viliama Klimáčka Horúce leto '68 v Divadle Jána Palárika.

zobrazujú prelomové dramatické udalosti, historické súvislosti a osobnosti. Originály tejto akcie – výstavy boli po prvýkrát zverejnené 21. augusta 2008 pri vchode do hlavnej budovy bývalého Československého rozhlasu na Vinohradskej ulici 12 v Prahe na Vinohradoch.

„Reakcia kanadských Slovákov – hercov Torontského slovenského divadla na obrazy výstavy o okupácii bola ohromujúca, boli miho prekvapení a srdečne mi ďakovali za dobre spracovaný nápad. Pozitívne reagovali aj mnohí okoloidúci trnavskí pamätníci, deti, študenti, bezdomovci. Keď sme po výstave blúdili pomedzi kvapky letného dažďa večernými uličkami Trnavy, sprevádzal nás pocit zadostučinenia,“ povedal pre Novinky z radnice Mykola Biloshytsky a dodal: „Rád by som sa poďakoval v mene Združenia umelcov BonArt za morálnu a materiálnu podporu pri realizácii projektu Nadácii Trnava Trnavčanom a Mestu Trnava, ale aj primátorovi mesta Želiezovce Pavlovi Bakonyimu a nezištným súkromným darcom.“ -r-, foto: -kon-

MEMORY ZONE – 1968 je výsledkom tvorivej reflexie autora na 40. výročie okupácie bývalého ČSSR vojskami Varšavskej zmluvy a je koncepčne pripravená ako spoločenská pietna spomienka na civilné obete drámy, ktorá sa odohrávala počas okupácie Československa v horúcom lete roku 1968. Kompozícia výstavy pozostáva z umeleckých originálov v tvare vojenských terčov, ktoré pripomínajú pevný štít obranného pásu a zároveň podčiarkujú dramatickosť bezbrannosti civilného obyvateľstva, ktoré odporovalo krvavému vojenskému útoku. Maliarsky spracované objekty – terče

Torontské slovenské divadlo hralo v Trnave

V Kanade žije podľa odhadov asi stotisíc Slovákov. Viacerí nadšenci spomedzi nich sa spojili a vďaka iniciatíve evanjelického kňaza a kultúrneho aktivistu Dušana Tótha už v roku 1977 vytvorili slovenské divadlo. Tak sa pripojili k podobným aktivitám českého divadla, ktoré má v Kanade viac ako štyridsaťročnú tradíciu. A práve Valéria a Dušan Tóthovi boli aj iniciátormi zorganizovania slovenského turné Torontského slovenského divadla s hrou Viliama Klimáčka *Horúce leto '68*, ktorá mala svetovú premiéru 9. januára tohto roku v Toronte. Popri Bratislave, Nitre a Martine si ako prvú v poradí zvolili Trnavu. Predstavenie sa uskutočnilo 15. júna v Divadle Jána Palárika.

Hra odráža pocity a prežívania generácie emigrantov, odchádzajúcich z Československa v augustových dňoch roka 1968, krátko po okupácii ČSSR vojskami Varšavskej zmluvy, ale aj v čase nastupujúcej normalizácie. Okrem domácich členov súboru sa v hlavnej úlohe predstavila slovenská herečka Eva Rysová, ktorá sa taktovrátila do (vtedy Krajového) divadla v Trnave, v ktorom pôsobila v rokoch 1960 – 65. „Potrebovali herečku zo Slovenska, a keďže to viem aj trochu hlbšie pochopiť, pretože môj syn s rodinou žije vo Vancouveri, text ma nadchol už po prvom prečítaní. Je to zvláštna, dokumentárna hra podľa skutočnej udalosti a skutočných osudov, niektorí herci hrajú sami seba. Som veľmi prekvapená, koľko mladých ľudí zaujíma táto téma a aj sa na ňu pýtajú,“ hovorí Eva Rysová, ktorej hlavná postava v symbolickej podobe spája všetkých hrdinov hry.

V inscenácii sa predstavili členovia divadla, z ktorých väčšina pracuje v rôznych povolaniach, no k divadlu majú blízko, napríklad Ján Kosiba, ktorý pracoval na hudobnej dramaturgii, propaguje slovenské skupiny v kanadskej televízii. Jednu z profesionálok je aj Zuzana Martinková-Znášik, ktorá bola osem sezón členkou trnavského divadla. „Pokiaľ ide o inscenačnú formu, celá koncepcia vznikla so spoluprácou s Adym Strážovcom a Jozefom Šimčiskom a ostatnými. Pripravili sme koncept dokumentárnej drámy. Vznikla pri príležitosti 40. výročia augustovej okupácie. Chceli sme ponúknuť výpoveď, naše skúsenosti z odchodu a emigrácie. Požiadali sme o autorstvo Viliama Klimáčka, ktorý z viac ako tridsiatich životných príbehov vytvoril šesť postáv a matku, ktorá sa nachádza na Slovensku. Matka má cez sny a telefonáty spojenie s rodinou a blízkymi, ktorí odišli na Západ,“ hovorí producent a spolurežisér Dušan Tóth. „Pôvodne sme vznikli v roku 1977 ako divadlo poézie a malých javiskových foriem, z ktorých vzniklo Torontské slovenské divadlo. Má do štyridsať členov, v najnovšej hre účinkujú dvanásť. A pokiaľ ide o mladých členov, najprv sme im vysvetlili, o čo v tejto téme ide, premietli sme im dokumentárne materiály. Mnohí sú už deti emigrantov a niektorí už ťažko hovoria po slovensky. Myslím si, že tá téma a tie skúsenosti im povedali mnoho, pretože to prijali ako samozrejmosť z rodín, v ktorých vyrastali,“ povedal na margo účinkovania mladých členov súboru Dušan Tóth.

Súčasťou uvedenia tejto hry bola aj pouličná výstava ansambláží umelcov, ukrajinských výtvarníkov Mykolu Biloshytskeho, Oksany Lukomskej a s prispením hudobníčky Iky Kraicovej pred trnavským divadlom na Trojičnom námestí. Tematicky bola prepojená s rokom 1968 a kultúrnymi a spoločenskými súvislosťami. „Keď som chodil do školy, každý z nás, na Ukrajinu a vôbec v Sovietskom zväze, sníval o tom, že bude v armáde. Zasiahol nás však rok 1968, pretože naši starší bratia akurát narukovali do Československa. Keď sa po dvoch rokoch môj brat vrátil, ja som končil strednú školu. Pochopili sme, čo sa u vás stalo a tu sa začala naša skepsa. Už vtedy a týmto činom sa totiž začal rozpadávať Sovietsky zväz,“ hovorí o inšpirácii výtvarník Mykola Biloshytsky. Vytvoril niekoľko replík postáv, do ktorých zakomponoval artefakty – napríklad tanier, na ktorom sú namiesto jedla metále, pasce na myši s emblémami sovietskych republík alebo priškripanú holubicu za drôtom s emblémom Československa.

Martin JURČO, foto: Yuri Dojc, torontskeslovenskedivadlo.com

Detská motýlia party s Oksanou Lukomskou

Detský výtvarný krúžok pod vedením akad. maliarky Oksany Lukomskej usporiadal pri príležitosti Medzinárodného dňa detí v Buildingu na Rybníckej ulici kreatívnu Motýliu párty. Všade poletovali nádherné motýle, ktoré vytvorili deti spolu so svojimi mamami. Deti mali na sebe tričká vlastnoručne pomaľované motýlikmi, hrali sa motýlie pexeso, skladali obrázky – hlavolamy s motýľmi a z chlpatých drôťov mali tykadielka ako naozajstné motýliky. Na zaver párty si všetci účastníci mohli pochutnať na veľkolepých motýľích koláčoch od starostlivých mamičiek. Motýlia párty bola súčasťou každoročnej záverečnej výstavy prác účastníkov Detského výtvarného krúžku Združenia umelcov BonArt, ktorý už deväť rokov pomáha trnavským detičkám v tvorivom a duchovnom raste.

Novou formou kreatívno-výtvarnej výchovy v krúžku bola v tomto roku tvorivá spolupráca mamičiek so svojimi deťmi. Bola to neobvyklá príležitosť pre rodičov ponoriť sa do sveta predstavivosti a asociácií svojich detí, a tak ich viac spoznávať.

„Bolo veľmi zaujímavé pozorovať, ako sa deti tešia zo vzájomnej spolupráce s rodičmi na tvorivom procese. Krúžok pre svojich účastníkov po celý školský rok akumuluje duchovno-estetické zážitky a super priateľskú atmosféru, z ktorej pramení tvorivý prístup k životu ako pre deti, tak aj pre dospelých,“ povedala Oksana Lukomska.

Po detskej výstave prišiel čas na rozlúčku s priestorom, ktorý výtvarnému krúžku poskytovalo vedenie Buildingu a občianske združenie Križovatka. „Rada by som vyjadřila veľkú vďaku rodine Lesondakovcov z USA a ich starostlivým americkým spolupracovníkom, vedúcemu centra mládeže a študentov Križovatka Romanovi Kraicovi a všetkým našim ochotným pomocníkom a podporovateľom,“ dodala Oxana.

Nový školský rok detského výtvarného krúžku ZU BonArt sa začne v septembri v Materskom centre na Okružnej ulici 20 v Trnave. Rodičia môžu prihlásiť svoje deti na telefónnom čísle 0902 714 648 alebo elektronicky na e-mailovej adrese bonart@bonart.info.

-red-, foto: -kon-

Trnavčania víťazili na festivale v Zabrze

Žiaci a učitelia Základnej umeleckej školy na Mozartovej ulici v Trnave sa začiatkom júna úspešne zúčastnili na 12. ročníku Medzinárodného festivalu kresby 2009 v družobnom meste Zabrze v Poľsku. V ťažkej medzinárodnej konkurencii zvíťazila v najpočetnejšej kategórii od 14 do 17 rokov Natália Psotová (na fotografii), ocenenie získali Margaréta Petržalová, Dominika Valentovičová a Mária Šmidovičová, Miroslav Straka obsadil tretie miesto v kategórii od 17 do 20 rokov. Na festivale sa v tomto roku zúčastnilo dovedna asi 1 300 súťažiacich v 10. kategóriách vo veku od 2 do 100 rokov z Poľska, Slovenska, Ukrajiny, Ruska, Čiech a Francúzska.

Pri zrode súťaže stál akad. maliar Witold Berus, ktorý ako učiteľ Lycea plastického inicioval súťaž v kresbe žiakov poľských umeleckých škôl. Tá neskôr prerástla na festival s medzinárodnou účasťou, ktorý sa každoročne uskutočňuje pod patronátom prezidentky Mesta Zabrze Małgorzaty Mańki-Szulik.

V súťaži zameranej na kresbu podľa živého modelu pózovalo sto modeliek a modelov oblečených do historických odevov z minulého storočia. Bola to príležitosť pre talentovaných, zručných a pohotových kresliarov s osobitným výtvarným prejavom v technikách kresby ceruzkou, uhľom, pastelom alebo tušom. Porota mala ťažkú úlohu navrhnuť práce na ocenenie a vybrať na výstavu, ktorá bude na jeseň v Katoviciach.

V rámci súťaže sa uskutočnilo stretnutie predstavenstva Mesta Zabrze, organizátorov súťaže a členov poroty so zástupcami zúčastnených umeleckých škôl. Organizátori pre zahraničných hostí pripravili prehliadku Strednej umeleckej školy v Zabrze, kde mali možnosť vidieť jednotlivé pracoviská. Nasledoval Večer filmov o výtvarnom umení a beseda so zberateľom obrazov Stanislavom Trefoňom, ktorý vlastní zbierku 2 500 obrazov s tematikou Sliezska.

Na Divadelnom námestí v Zabrze sa na druhý deň festivalu konal za účasti profesionálnych výtvarníkov z Francúzska, Poľska a Slovenska päťhodinový „megarysunek“ s veľkosťou 10x2m na tému Sliezska históriou maľované, na ktorom sa zúčastnili aj pedagógovia trnavskej základnej umeleckej školy Katarína Horváthová-Pripková a Peter Babka. Počas kreslenia vystúpilo na Divadelnom námestí asi 300 amatérskych a profesionálnych umelcov v dobovom oblečení v literárno-hudobnom pásme zameranom na robotnícke povstanie, ľudové zvyky a piesne z oblasti Sliezska.

Súčastosťou programu bola aj návšteva 15. jazzového festivalu a baníckeho skanzenu Kráľovná Lujza. Na záver dostali Trnavčania pozvanie na prevzatie ocenení, ktoré sa bude konať v Galérii mesta Katovice v októbri.

„Ďakujeme organizátorom za skvelo pripravené podujatie a všetkým, ktorí prispeli k tomu, aby sme sa na festivale mohli zúčastniť. Už teraz sa tešíme a hneď aj začneme pripravovať na ďalší ročník súťaže,“ povedal riaditeľ trnavskej základnej umeleckej školy Peter Babka.

Viac informácií o festivale aj na www.festiwalrysowani.zabrze.pl a www.umeleczyus.sk

-red-, foto: P. Babka

Stav neprítomnosti

Výstavný projekt s názvom Stav neprítomnosti prezentovala od 17. do 30. júna v západnom krídle radnice dvojica mladých trnavských autorov Zuzana Branišová a Roman Gajdoš. Ich „site-specific“ inštalácia reagovala na večnú ľudskú tému temporálnosti a zániku ľudskej existencie. Kurátorkou výstavy bola Tatiana Recká.

Nosnou zložkou inštalácie bola vaňa umiestnená v centre prázdnej miestnosti. Nasmerovaním na východ sa otvárala symbolika svetových strán viažuca sa na cestu slnka od východu až po jeho západ. Východ ako symbol rána, nového začiatku, nového života od priamym odkazom na ľudskú nádej vo večnosť.

Aktivizácia stavu neprítomnosti nastáva ukončením života konkrétnych, pre autorku blízkych a známych ľudí. Ich neprítomnosť bola v inštalácii naznačená racionálne pomocou Archimedovho hydrostatického zákona ako štatistické konštatovanie ich absentovania. Stopa po vytlačenej vode, ryska s dátumom exodu, bola nad stojacou hladinou čirej vody. Jej úroveň bola nemenná, bez pohybu a jej ustátie ešte prehĺbené neuzatvoreným odtokom.

Nemennosť a večnosť sa striedala s dočasnou a efemérnou ľudskou existenciou umocnenej stereotypne sa opakujúcim zvukom kvapkajúcej vody. Do tohto príbehu zasahoval chladný komentár, ktorý reprezentoval cynickú formu odstupe. Jeho neosobnosť bola podčiarknutá prisvojením si zvukovej správy o stave hladiny. Metafora vody sa tak stala základnou rovinou vizuálnej a zvukovej výpovede. -zb-

Zuzana Branišová sa narodila v Trnave v roku 1980. Študovala na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity a Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, kde v súčasnosti pokračuje v doktorandskom štúdiu. Svoje diela vystavovala na viacerých výstavách na Slovensku a v Českej republike. Žije v Trnave.

Roman Gajdoš sa narodil v Trnave v roku 1983. Študoval na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity, kde pokračoval aj v doktorandskom štúdiu. Od roku 2005 do roku 2007 študoval aj na Fakulte výtvarných umení VUT v Brne v Ateliéri intermédií. Svoje diela vystavoval na viacerých výstavách na Slovensku i v Českej republike. Žije v Trnave.

INTERTEXT

**Od konceptuálneho k postkonceptuálnemu textu
od 25. júna do 30. augusta v Galérii Jána Koniarka – Kopplovej vile**

Kurátor výstavy: Roman Gajdoš

**Prezentovaní autori: Stano Filko, 1937 (SK), Július Koller, 1939 – 2007 (SK),
Václav Stratil, 1950 (CZ), Blažej Baláž, 1958 (SK), Emese Benczúr, 1969 (HU),
Jan Šerých, 1970 (CZ), Viktor Frešo, 1974 (SK)**

Výstavný projekt INTERTEXT prezentuje rôzne polohy konceptuálneho a postkonceptuálneho myslenia v stredo európskom priestore. Výstava pracuje s radikálnou redukciou obrazového poľa, v ktorom sa hlavnou vizuálnou a obsahovou figúrou stáva text. Tvorbu zúčastnených autorov z dominantnej časti definuje práca práve s týmto fenoménom, ktorý sa stáva jedným zo základných princípov postkonceptuálneho nastavenia. Projekt tak sleduje úzku špecializáciu na určitý typ výtvarného vyjadrovania, ktorá by mala viesť k prezentácii rôznych polôh textovania, od klasického kon-

ceptu 60. rokov až po súčasné postkonceptuálne tendencie (konceptuálny text, viaceré polohy neokonceptuálneho alebo postkonceptuálneho textu – simultánny text, intext, outtext) a zároveň poukázať na širokospektrálne možnosti vizuálnej aj významovej práce s jazykom. Ten sa stáva hlavným komunikačným kódom, spoločnou odrazovou rovinou a premostovacím momentom medzi textom a obrazom.

Prezentovaná expozícia na jednej strane poukazuje na prácu s textom v tautologických intenciách konceptualizmu (Július Koller, Stano Filko), na strane druhej prináša aj neskoršie polohy post a neo konceptuálneho myslenia, ktoré sa napriek redukcii hlavnej idey na textový oznam nezriekajú výtvarnej formy, ale naopak túto formu ďalej vizuálne obohacujú (Emese Benczur), prípadne sledujú návrat k maliarskemu typu výpovede či spätného zapojenia autorského rukopisu do simultánneho textu (Blažej Baláž). Rovnako dôležitú úlohu tu zohrávajú aj novodefinované roviny persifláží, pre ktoré je charakteristická určitá forma ironického odstupu (Václav Stratil, Viktor Frešo), ako aj minimalizovaná vizualita ako narážka na klasický koncept a jeho farebnosť (Jan Šerých). Výstava je aj generačne pestrá, od priekopníkov konceptuálneho umenia v svetovom kontexte (Julius Koller, Stano Filko – účasť na renomovanej výstave *Global Conceptualism: Points of Origin 1950 – 1980* v Queens Museum of Art, New York, 1999) cez autorov strednej generácie (V. Stratil, B. Baláž – ktorí patria k druhej či tretej vlne konceptuálnych tendencií v česko-slovenskom kontexte) až po mladších (E. Benczur, J. Šerých, V. Frešo).

-rg-

Premiéra detskej hry Kapitán Budzo a tí druhí

Literárno-dramatický odbor Základnej umeleckej školy na Mozartovej ulici v Trnave má za sebou úspešnú premiéru detskej hry Kapitán Budzo a tí druhí, ktorá sa uskutočnila 3. júna v kine Hviezda.

Predpremiéra bola pri príležitosti medzinárodného dňa detí 1. júna v cukrárni Laguna na Prednádraží. Hru naštudovala so svojimi žiakmi Mária Benešová, ktorej bolo v tomto roku udelené ocenenie Trnavského samosprávneho za doterajšiu úspešnú prácu v oblasti tvorivej dramatiky a za dlhoročnú pedagogickú a metodickú činnosť. Motto jej práce s deťmi znie: „Javisko je čarovná záhrada, kde kvitnú kvety našej hravej fantázie.“

Kapitán Budzo a tí druhí alebo všetko je to o zbojníkoch, klamároch a podvodníkoch, je pestrofarebná mozaika detskej fantázie na večnú tému boja zla a dobra videnú detskými očami. Žiaci vystúpili v pásme scénok *Trucovité modelky*, *Poviem ti básničku*, *Život je už taký a Výklad*, v ktorých ukázali svoje pohybové, komunikačné a hlavne morálne dispozície. V pohybovom divadle sa predstavili aj žiačky s *Downovým syndrómom*, ktoré zaujali publikum svojou disciplínou, fantáziou a pohybovou dispozíciou.

Žiačky Márie Benešovej zožali v tomto roku úspechy aj v Celoslovenskej súťaži literárno-dramatických odborov ZUŠ 2009, kde sa ako prvá v próze umiestnila Karolína Pinčeková, v obvodnom kole súťaže Hollého pamätník bol druhý v poézii Martin Kreps, tretia Bianka Bálintová a druhá v próze Karolína Pinčeková.

-r-, foto: P. Babka

Herečka, ktorá začínala so Slnkom v sieti

Oľga Šalagová: „Nemám rada patriotické škatuľkovanie...“

Osobnosť herečky Oľgy Šalagovej-Dubovskej (*3. jún 1944, Trnava) netreba isto nikomu pripomínať. Stačí spomenúť významný slovenský film Štefana Uhra *Slnko v sieti*, a mnohí si zaiste ešte pamätajú aj jej študentské účinkovanie v Kyrmezerovej hre *O bohatci a lazarovi*, kde hral napríklad aj mím Milan Sládek. Hrala v nespočítateľnom množstve filmov, televíznych inscenácií a rozhlasových hier, neohrdla ani zábavnými televíznymi či rozhlasovými programami. No napriek takýmto skúsenostiam zostáva dušou divadelníčka. Po absolvovaní Vysokej školy múzických umení v Bratislave (1965) bola krátko členkou legendárneho divadla *Tatra revue*, potom hrala vo vtedajšom *Krajovom divadle* v Nitre a najdlhšie pôsobila v súbore *Novej scény* v Bratislave. Potom načas vymenila herecké remeslo za remeslo politické. No nezostala v ňom dlho. V posledných rokoch sme ju mohli vidieť napríklad v bratislavskom *Istropolise* v úspešnom muzikáli *Mníšky 2 – Milionárky*. Dodnes jej nechýba ani kúsok z temperamentu a príslovečného dynamického pôvodu.

Začnime v Trnave. Pokiaľ viem, dlhé roky žijete v Bratislave a do Trnavy chodíte občas do divadla...

„Musím hneď na začiatok povedať, že nemám rada to čelenie na rodákov a lokálpatriotov. Ja som rada na Slovensku a v Európe, čiže – takéto presné vyčleňovanie mi veľmi nevyhovuje. Napriek tomu, že som sa v Trnave len narodila, pravidelne sa sem vraciam na rôzne akcie, napríklad, taký trnavský jarmok nevynechám ani jeden. Podobne je to aj s kúzlom trnavského divadla. Ja si pamätám, že práve divadlo v Trnave ma ovplyvnilo v rozhodnutí ísť študovať herectvo. Pamätám sa, že ešte pred slávnou generáciou *Divadla pre deti a mládež* chodila naša generácia na niektoré inscenácie, ktoré robil Karol Strážnický ešte za čias trnavského *Krajového divadla*. A počas môjho pôsobenia v Nitre som pravidelne chodila do Trnavy hosťovať.“

To boli vaše divadelné časy. Ale čo to trnavské rodisko?

„Pokiaľ ide o moje narodenie, bolo to ešte počas vojny. My sme boli za tých čias evakuovaní v Modre. Moja mamička bola chorá na srdce a lekár jej povedal, že bude lepšie, ak porodí niekde v nemocnici. Najbližšia dobrá nemocnica bola v Trnave – a tak som sa narodila v Trnave. Trnava vraj mala vtedy veľmi dobrú povesť v úrovni zdravotníckych služieb.“

V roku 1962 ste nakrúcali legendárny Uherov film *Slnko v sieti* (nedávno vyšiel aj na DVD). Hovorí sa o ňom, že je to vôbec prvý slovenský film s mierne erotickými motívmi. Azda así aj preň vás ľudia dodnes na ulici bežne spoznávajú.

„To sú chvíle, ktoré nezažíva človek často, ale keď si vás niekto pamätá v tomto veku, každý by sa potešil – Štefan Zweig povedal, že šťastní ľudia sú tí, ktorí nevnímajú vek, ale vnímajú ľudí okolo seba, vážia si ten čas. Pokiaľ ide o *Slnko v sieti*, to som nakrúcala veľmi mladá. Dokonca ešte moja mama za mňa podpisovala zmluvu. To bola vtedy

taká móda, aby hrali neherci. A Štefan Uher povedal, že tá inteligencia, tá čistota na plátne musí zaznieť, nechcel nič hrané. Ja som bola v prvom ročníku na vysokej škole a bol pre mňa problém len byť, nič nepredstierať, keďže som už mala hereckú skúsenosť zo školy. Musela som všetko odbúrať a až teraz vidím, že taká úprimná, aká som bola v Slnku v sieti, som nebola nikdy potom neskôr. A pokiaľ ide o erotickú scénu vo filme, to všetko sa vtedy začínalo. Bola som v bikinách, to bol módný hit, robila som gymnastiku, mne to nerobilo problém. Keď som sa mala vyzliecť, nechcelo sa mi do toho, nemám rada nahotu vo filme. Povedala som nie, a Uher povedal, netreba, a z toho plátna aj tak išla tá vášeň – hrala som sebavedomú mladú ženu. Mal veľký úspech v zahraničí, aj preto som sa dostala do Indie a do Pakistanu. Videli ho v Karlových Varoch na festivale a na základe toho prišla ponuka do celého sveta.“

Trnavčania dodnes spomínajú napríklad na Andreja Bagara – neraz prišiel aj do divadla v našom meste. O vás je známe, že patrili medzi vašich významných učiteľov, veď vraj raz o vás povedal, že ste taká pekná, že by ste nemuseli ani premýšľať...

(Smiech.) „Žiaľ, neučil nás, nás učil profesor Mikuláš Huba. Keď ma prijímali, bol v komisií. Premýšľali, že prečo som taká maličká. Ja som robila vtedy gymnastiku, takže aj na prijímačky som prišla v cvičkách. Ostatné záujemkyne, samozrejme, vo vysokých topánkach, veď vtedy sa už také nosili.... Potom si nás dali nastúpiť, tam som si už dala vysoké topánky a všetci sa čudovali, že je to s tou mojou výškou vlastne v poriadku. Môj otec bol bankový úradník, preto som bola buržoázny živel, a keďže Bagar videl, že viem, obľúbil si ma, povedal, že ho nezaujímá negatívny posudok a zobral ma...“

Spomínali ste otca, nespomínali ste svojich dvoch úspešných synov a manžela. Starší je Matúš a mladší Rastislav. Mnohí možno nevedia, že práve mladší je autorom hudby našej piesne, ktorá nás reprezentovala na tohtoročnej eurovíznej súťaži.

„Myslím si, že nepadlo jablko ďaleko od stromu. Aj ja som skončila aj hudobnú školu a potom som študovala spev u Tatiány Kresákovej a vôbec som chcela robiť syntetické divadlo, ktorému dnes hovoríme muzikál. Rasťo chcel ísť na herectvo, ja som ho odhovorela. Tak musel ísť na gymnázium, ďalej študoval klavír a išiel na VŠMU. Myslím si, že je všestranný ako môj muž a má aj vzťah k technike. Pokiaľ ide o eurovíznu súťaž, má napísaných veľa vecí v zásuvke, a inšpirovala ho ponuka. Vraj má takú skladbu, ktorá je presne do takejto súťaže. Našiel vynikajúcich interpretov, myslím, že hanbu neurobili, a tak som naňho pyšná.“

O vašom nitrianskom pôsobení sa vie veľa, no ako to bolo s vaším krátkym pôsobením v divadle Tatra revue?

„Som maximalistka a mám rada profesionalitu. Nekonvenovalo mi, že sa popri kabarete podávali rezne a pilo víno. Hoci to bol dobrý kabaret, no keď mi začal niekto štrngat príborom, tak som odišla z javiska. Takže som tam bola len jednu sezónu a dostávala som toľko pokút za odchod z javiska, že som pomaly ani nedostávala plat.“

Čím žijete teraz?

„Teším sa zo života. Mám za sebou muzikálovú skúsenosť v Mníškach, ktoré som pôvodne našťudovala v alternácii s Magdou Pavelekovou a Zorou Kolínskou. Myslím si, že sa dá vychutnávať život aj v tom staršom veku a nemám pocit, že sa toho veku treba báť. Veľa vecí som ešte nestihla – bojím sa, aby som to stihla. Len tých kníh, čo chcem prečítať, okrem toho, teraz ma chytil počítač a internet. Rada mám aj prírodu. Keďže divadlo pôsobí na mňa smutne, mám oveľa radšej dabing. Chodievam aj dnes do divadla, ale už sa stalo, že som aj odišla. Ale verím, že sa to polepší.“

Martin JURČO, foto: -archív O. Š.-

Vrátila sa raz v noci v Divadle Jána Palárika

Po divácky úspešných inscenáciách Truth Story či Stodolovej hre Voľakedy a dnes a ďalších hrách sa v júni na scénu Divadla Jána Palárika v Trnave dostala inscenácia od argentínskeho autora Eduarda Rovnera Vrátila sa raz v noci.

Trpká komédia už v prvých reprízach ukázala, že aj ona má veľkú šancu byť diváckym bestsellerom, napriek tomu, že nie je prvoplánová. Má svoj filozofický náboj a dobré herecké odsadenie. Dramaturgia divadla opäť vsadila na renomovaných hercov z prvej scény a „skombinovala“ ich s nadanými hercami domáceho súboru. Po bratislavských hercoch Anne Javorkovej a Dušanovi Jamrichovi v hre Tajomstvo Gréty Garbo hrá v najnovšej hre

Vrátila sa raz v noci herečka Božidara Turzonovová a inscenáciu režiruje Emil Horváth ml. Podľa dramaturga Martina Porubjaka sám autor Eduard Rovner priznáva, že presne taký vzťah, aký sledujeme v hre, zažil so svojou matkou. A aby sa (desať rokov po matkinej smrti) od tejto závislosti oslobodil, napísal túto hru.

Dielo má dynamický dej a rýchly spád, diváka drží celý čas v príjemnom napätí. Dej je vcelku jednoduchý. „Moja postava Manuela je postava židovského chlapca, ktorý sa chce oženiť a chodí na hrob svojej matky, pretože sa jej so všetkým zdôveruje. Po oznámení informácie o znení vystupuje matka z hrobu a stáva sa jeho spoločníčkou – vidí ju len on a spôsobuje najmä humorné situácie. Má to šťastný koniec, pretože mama uzná synovu pravdu, čo je na tom krásne. Je to hra, ktorá je komediálne ladená, úsmevná, ale má obrovský ľudský rozmer. Ten oblúk alebo ponor je oveľa hlbší ako lacná zábava,“ hovorí predstaviteľ Manuela, herec domáceho súboru Gregor Hološka, ktorý dostal svoju veľkú hereckú šancu – a naplno ju využil. Jeho postava je mladý pedikér, ktorý hrá v kapele. Aj vďaka tomu mohol režisér inscenačne využiť priestor divadla a do lôže „umiestnil“ orchester, ktorý naživo hrá a spieva. Časť účinkujúcich sa preto predstavuje aj v úlohe hudobníkov. Každá postava má šancu ukázať sa vo svojej plnokrvnosti, a tak si divák prakticky všetkých hneď zapamätá (Jozefa Bujdáka a Martina Križana v úlohe Manuelových kamarátov a hudobníkov alebo muzikálovú herečku a speváčku Andreu Kiráľovú v alternácii so Zuzanou Šebovou).

Súčasťou inscenácie sú aj živé muzikálové čísla hudobného skladateľa Vítazoslava Kubičku (súčasný slovenský autor známy napríklad úspešnými operami Marína Havranová, Kristov dotyk, Martin Luther) na texty Ľubomíra Feldeka. Pre hercov domáceho súboru bolo aj v tomto prípade obohatením stretnutie s bratislavskými tvorcami: „Je to pre mňa významné predstavenie. Mojou obrovskou inšpiráciou sú dvaja hostia – režisér Emil Horváth, ktorý bol mojím hereckým pedagógom v škole a Božidara Turzonovová. Obaja sú veľkí ľudia a to je pre mňa veľké herecké plus,“ hovorí Gregor Hološka.

Pre režiséra Emila Horvátha ml. nie je spolupráca s trnavským divadlom nová. Vedťu to niekoľkokrát hosťoval ešte ako herec Divadla SNP v Martine: „Naskytna sa mi možnosť režirovať v Trnave. Prichádzam sem po rokoch a nachádzam tu novú generáciu hercov, aj mojich žiakov, a som rád, že sa to zladilo – pracovať v takomto kolektíve,“ hovorí Emil Horváth ml. Toto je už jeho druhé naštudovanie inscenácie. „Prvú som robil pred rokom v Mestskom divadle v Brne. Je veľmi úspešná a pokiaľ viem, hrajú ju aj v New Yorku, v Argentíne, ale sú aj rôzne naštudovania v Česku.

No a čím je táto inscenácia odlišná od brnianskej? „Vždy začínate od nuly. Mám iných spolupracovníkov, iného výtvarníka, potom je celý výsledok iný. Napokon, individuálna je aj práca s hercom. Takže tí, ktorí uvidia inscenáciu v Brne, môžu porovnávať, pretože je celkom iná ako v Trnave,“ dodal Emil Horváth.

Režisér dosiahol vyrovnanú symbiózu „starsích“ a „mladších“ postáv obsadením aj ďalších vedľajších „záhrobných“ rolí staršími členmi súboru – Ninou Kočanovou, Vladimírom Jedľovským a Jánom Topľanským. Zážitok hrať v menšom divadle má však aj predstaviteľka matky Božidara Turzonovová. „Hrať niekde mimo Bratislavy je vždy fascinujúce. A najbližšie je Trnava alebo Nitra. Jednoducho som dostala ponuku od umeleckého šéfa divadla Jána Zavarského a je výhoda, že to robí aj režisér Emil Horváth, takže nič nebránilo tomu, aby som to akceptovala a najmä technicky zladila, pretože môj domáci bratislavský súbor má právo veta. Všetko sa dalo skoordinať tak, aby to vyšlo. Pokiaľ ide o hru, dnes to už nie je nič mimoriadne, takáto koncepcia. Hráť nebohú mamu, ktorá kontroluje ženiaceho sa syna. Takýchto hier na princípe Hopkirka je veľa,“ povedala pred slávnostnou premiérou Božidara Turzonovová. (Pozn. red.: Starší televízny seriál, Jeff Randall a Marty Hopkirk sú priatelia a partneri vo vlastnej detektívnej kancelárii. Keď Hopkirka zavraždia, po smrti sa zjavuje priateľovi ako duch a pomáha mu riešiť kriminálne prípady.)

Martin JURČO
Foto: Peter Babka

Ako sa do politiky dostalo dvadsať percent kultúry

Pravdivý príbeh o Márii Terézii z čias, keď sa kultúra merala v percentách na okres, v kubických metroch na osobu a zapísovala do tabuliek

Po skončení pedagogickej fakulty som v máji 1972 začal pracovať v trnavskom Dome osvetu, ktorý bol onedlho premenovaný na Okresné osvetové stredisko (OOS). Ako samostatný odborný pracovník pre hudbu som mal na starosti zborový spev, dychové hudby. Keď z OOS odišiel muzikant – Leopoldovčan Marián Piovarčí, ktorému patrili úsek populárnej a ľudovej hudby, pridělili mi aj ten. Vtedy do Trnavského okresu patrili aj okresy Piešťany a Hlohovec – dovedna päťdesiatdva obcí. Takmer v každej bolo nejaké hudobné alebo spevácke zoskupenie a v mestách ich bolo tiež dosť. Väčšiu časť pracovného času sme však museli venovať činnostiam, ktoré s prácou metodikov nesúviseli. Vyžadoval to od nás nadriadený orgán – odbor kultúry pri Okresnom národnom výbore (ONV). Napríklad – všetci odborní pracovníci dvakrát do roka navštívili všetky miestne národné výbory (MNV) v okrese, aby zistili a zapísali v percentách do tabuliek, koľko kultúrnych a politických akcií obec v uplynulom polroku uskutočnila a aké akcie plánuje na druhý polrok. Koľko kultúry predstavovalo sto percent, nik netušil.

Keď som už vyše týždňa brázdil okres na služobnom Moskviči so šoférom Ferom Bestvinom, ktorý mal prezývku Papuška, riaditeľ OOS Roland Osvald mi na gremiálnej porade povedal: „Marián, musíte chodiť do obcí iba služobným autom? Choďte vlakom, autobusom alebo iným dopravným prostriedkom. To nás vyjde lacnejšie.“

Tak aj bolo. Najskôr som zapojil do služobných ciest svoj vlastný bicykel favorit. Začal som Šelpicami, pokračoval Bohdanovcami. Začalo sa mi to celkom pozdávať, cítil som, že pohyb mi prospieva a tešil som sa, že šetrím osvetu finančné prostriedky. Na tretej štácii v Križovanoch som sa od pracovníka MNV dozvedel, že keď prídem ako zástupca vyššieho orgánu na úrad na bicykli a nie na aute, a keď mám namiesto obleku krátke nohavice a namiesto aktovky na chrbte ruksak, škodí to nielen mne, ale aj úradu, ktorý reprezentujem. Keď som sa vrátil na OOS, ekonómky mi povedali, že bez lístkov z dopravy nemám nárok na diéty a nemôžu mi preplatiť ani kilometrovné.

Potom si ma dal zavolať riaditeľ Roland Osvald a opýtal sa: „Marián, prečo chodíte na služobné cesty na bicykli? Prečo si nezoberiete služobné auto?“ To ma našťvalo. Povedal som, že takto šetrím životné prostredie, o peniazoch nehovoriac. V kancelárii riaditeľa práve vtedy sedel robustný inšpektor kultúry, ktorý síce predtým boxoval ťažkú váhu, ale nedávno sa preslávil, keď vypočítal, koľko kultúry v metroch štvorcových a následne aj v metroch kubických pripadá na jedného obyvateľa trnavského okresu. Inšpektor ma sledoval s privretým ľavým okom a keď som skončil, pozrel na riaditeľa a objavne poznal: „Nebojí sa.“

Posledné kolo návštev MNV som absolvoval vlakmi, autobusmi a peši. Moja stratégia bola diabolsky premyslená. Napríklad, vycestoval som autobusom do Kátloviec, pešo prešiel do Dechtíc, odtiaľ do Chtelnice a do Trnavy som sa vrátil autobusom. Denne som takto stíhal dve až tri obce. V tejto fáze zratúvania kultúry som nosil vibramy, zelené nohavice a maskáčovu bundu s „domovenkou“ mojej trampskej osady Túlaví psi. Na chrbte som mal „teľa“ (vojenský ruksak z 1. svetovej), v ňom materiály potrebné na výkon práce a na obvođe teľaťa zvinutú jednu vojenskú maskáčovú celtu, z ktorej sa dal rýchlo urobiť stan pre jedného – hrobček.

Cestu z Dobrej Vody do Naháča som si naplánoval cez les okolo zrúcaniny kostola a kláštora sv. Kataríny. Kráčal som slnkom prehriatymi horami a tešil sa. Bola to nádhera. Motýle poletovali z kvetu na kvet, včely bzučali nad voňavými vankúšmi matiernej dúšky, kdesi klopkal ďateľ, kukučka mi z hĺbky lesa oznamovala, koľko rokov ešte budem žiť, užovka hypnotizovala žabu, pár metrov odo mňa prefrnklo niekoľko srniek, na rúbanisku dozrievali maliny... Poblúdil som. Chodníka nikde. Po hodine márneho hľadania som zbadal medzi mohutnými bukmi presvitať slnkom ožiarené múry. Odľahlo mi – konečne Katarínka... Mýlil som sa. Po niekoľkých krokoch sa predom mnou z lesa vynorila krásna historická budova pripomínajúca staré, do hneď sfarbené pohľadnice z čias Rakúsko-Uhorska. Bol som smädný a tak som skúsil zabúchať na drevenú bránu. Po chvíli sa ozvali kroky, v obrovskom zámku zarachotil kľúč a polovica brány sa začala s melodickým vrzgotom otvárať. Vo dverách stála pekná žena „rubensovských tvarov“. Na sebe mala zvláštne háby, ktoré ani vzdialene nepripomínali socialistickú konfekciu určenú pre emancipované pracujúce ženy. Chvíľu som nebol schopný vydať zo seba zvuk. Potom som ako správny osvetár vyhlásil, že brána má rozsah od veľkého Fis po dvojčiar-kované a „Guten Tag,“ odvetila žena. „Was wünschen Sie bitte?“ „Dobrý deň, prepáčte, len trošku vody...“ – „Bitte?“ zavrčala a ja som si uvedomil, že mi asi nerozumie. „Nur trochen Wasser“, povedal som a hneď opravil „trochen“ za „bisschen“. „Ááá“, usmiala sa žena, pozvala ma do dvora a zmizla v dome. Všimol som si, že ma sleduje niekoľko zaujímavých postáv – tiež v podobných zvláštnych háboch. Tu točia nejaký film, napadlo mi,

ale nestihol som túto myšlienku rozvinúť, lebo už prichádzala moja kyprá záchrankyňa s porcelánovou šálkou plnou vody. Bola vynikajúca a porcelánová šálka tiež – starý poctivý „cibulák“ z Meissenu pri Drážďanoch, so skríženými šablíčkami. Spýtal som sa, komu dom patril. Pani odvetila, že patrí Márii Terézii, ktorá sem občas chodila, no v roku 48 odišla a odvtedy sa neukázala.

Dobre spravila, pomyslel som si. Aj tak jej už ten dom znárodnili. Ktovie, do akého chlieva by ju ako nespoľahlivý buržoázny element poslali v akcii B, keby tu po štyridsiatim ôsmom ostala... Také a podobné myšlienky sa mi motali v hlave, ale radšej som si ich nechal pre seba. Človek nevie, s kým má vlastne do činenia...

Vrúčne som sa poďakoval a rýchlo vypadol von. Až potom mi začalo svať. Kurníkšopa, aká Mária Terézia? Veď tak sa volala cisárovná, ale tá žila pred vyše dvesto rokmi... A prečo tá zvláštna pani tvrdila, že dom jej stále patrí? To je ale haluz... Potom mi napadlo, že tento kaštielik zrejme využívajú ako domov pre mentálne postihnutých alebo psychicky chorých ľudí, podobne ako po štyridsiatom ôsmom viaceré bývalé šľachtické sídla na Slovensku. Tým by sa to vysvetlilo. Ale prečo som na tento dom doteraz nenašiel a ani som o ňom nikdy nič nepočul? Veď tieto hory mám prechodené krížom-krážom... V hlbokom zamyslení som si ani neuvedomil, ako ma nohy dovedli do Naháča. So správcom OZ a osvetárom Ľudovítom Štrbikom sme spočítali kultúrne podujatia a dokončili agendu tohto čudesného pracovného dňa. Keď som večer rozbaľoval teľa, nahmatal som vo vrecku bundy čosi tvrdé. Bola to šálka z meissenského porcelánu...

Keď som potom spočítal kultúrne akcie z prvého polroka 1974 v pridelených obciach a vyhodnotenie odovzdal, pozval si ma vedúci odboru kultúry a povedal: „Súdrh Mrva, vy ste dobrý pracovník. Verím, že ste to vyhodnotenie urobili zodpovedne. No, ruku na srdce, je toho veľmi málo.“ – „Koľko akcií mi nahlásili, toľko som napísal,“ odvetil som. „Veď ja vám verím, no toto predsa nemôžeme poslať na vyššie miesta, to by sme si teda dali...“ – „A čo mám teraz urobiť?“ spýtal som sa. „Pozrite sa, musíme byť predsa trošku veľkorysí, no nie? Čo by sa stalo, keby sme tam pridali tých kultúrno-politických akcií, tak, povedzme, o dvadsať percent viac?“

Vrátil som sa do práce načisto zničený. Kolegovia už na príkaz riaditeľa odznova hekticky prepočítavali počet akcií. Nevedel som, čo si počnem. Veď čísla nepustia... Vtom ku mne pristúpil kolega – Piešťanec Karol Kantek a vraví: „Makar, dones mi len ty tie tabuľky a o nič sa nestaraj. Ako sa vraví – ráno múdrejšie večera...“

A tak aj bolo. Keď Karol na druhý deň ráno odovzdal vyhodnotenie, predstavitelia odboru kultúry i Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska boli výsostne spokojní.

„Karol, ako si to dokázal?“, spýtal som sa. „Jednoducho. Ale nikomu ani muk. Na všetky kultúrno-politické akcie ako oslavy Víťazného februára, Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie, Deda Mráza a podobne, som jednu – dve pridal, a z kurzov varenia, šitia, amatérskeho divadla, seminárov pre spevákov..., som zasa ubral.“

Počet akcií v tabuľkách zostal zachovaný, iba dvadsať percent kultúry sa tíško presunulo z civilnej sféry do politiky. Karol sa stal šéfom ďalších vyhodnotení a vždy dôsledne dbal na to, aby sa vo výsledných tabuľkách nerozbujnela kultúra na úkor politickej uvedomelosti.

Marián MRVA

P.S. Šálku z pravého meissenského porcelánu so skríženými šablíčkami mám dodnes. Dom Márie Terézie v lesoch medzi Dobrou Vodou a Naháčom sa mi však napriek mnohým pokusom už nikdy nepodarilo nájsť.

Športový kaleidoskop

■ **AJ O POHÁR STAROBYLEJ TRNAVY** – KGŠ Slávia usporiadal počas prvého júnového víkendu GYM-festival Trnava 2009. Štartovali v ňom výpravy z ôsmich krajín. Program 22. ročníka otvoril 41. diel Pohára starobylej Trnavy, najstaršej gymnastickej súťaže na Slovensku. Konfrontácia 2-členných družstiev starších žiačok sa stala korisťou ukrajinských dievčat (104,350 bodu) pred ruskými nádejami zo striebornej GS Vladimír (101,150) a bronzového Dynamo Moskva A (96,650). Obhajkyne lanského prvenstva, mladé reprezentantky Maďarska, skončili štvrté (95,000). Hlavné dejstvo prvého dňa, medzinárodné majstrovstvá SR vo viacboji (13 žien, 15 junioriek) malo poradie na čelných priečkach: 1. Renáta Tóthová (Maď., 52,650 bodu), 2. Viktória Gyűrűsiová (zverenka Kataríny Krekáňovej, KŠG Detva, 51,650), 3. Olivia Kapitanyová (Maď., 50,950), 4. Raisa Šapovalovová (50,250), 5. Marija Livčiková (obe Ukr., 50,000), 6. Salma Mahmoudová (Egypt, 49,550). Finále na jednotlivých náradiach prišlo k slovu v nedeľu predpoludním. Najlepší výkon v súťaži žien a junioriek odmenili usporiadatelia finančnou cenou na uctenie si pamiatky troch legiend trnavskej gymnastiky: Memoriál Heleny a Jána Novákovcov získala 17-ročná slovenská olympionička Ivana Kováčová z bratislavského Interu, Memoriál Vojtecha Schöna vyhrala, podobne ako pred rokom, 15-ročná nádej od našich južných susedov Renáta Tóthová. Bodku za dvojdňovým podujatím v trnavskej hale dalo vystúpenie skupiny gymnastických akrobatov z Ukrajiny.

■ **RUŠNÉ FUTBALOVÉ LETO** – V Spartaku Trnava sa cez leto udiali viaceré zmeny. Na prvom zraze po krátkych dovolenkách sa stretlo A-mužstvo v stredu 10. júna. Jeho členov privítal prezident klubu Ladislav Kuna a generálny manažér Jozef Valovič. Medzi legionármi, ktorí cez leto vyzliekli spartakovský dres, bol teda aj 31-ročný Nebojša Jelenkovič. Srbský futbalista sa vrátil do bulharského klubu Litex Loveč: „Na Trnavu mi zostanú pekné spomienky. Vo vašom meste som počas ročného pobytu našiel veľa nových priateľov. Spartaku želám v nastávajúcej sezóne majstrovský titul a úspešné pôsobenie v Európskej lige.“ Trnavský tím začína v júli tohtoročnú futbalovú púť starým kontinentom. Úvodné vystúpenia v 1. predkole (46 klubov) Európskej ligy, nástupníckej súťaže Pohára UEFA, čakajú „peceovcov“ 2. a 9. júla. Najčerstvejšie informácie nájdú futbaloví priaznivci na internete www.prednadrzie.sk (sekcia Spartakoviny). A ešte krátky pohľad na nevyššiu pohybovú aktivitu rodičov a ich ratoleští. Mestská televízia Trnava zaradila v máji do svojho programu hodinovú štúdióvu besedu o Rodinnom futbale, ale aj o ďalších aktivitách žiačok a dorasteneckých družstiev. Pozvanie prijal člen predstavenstva FC Spartak Ing. Dušan Guláš a prezident FK Lokomotíva Peter Moravčík, ktorý nedávno prevzal koordinátorský post pri mládežníckej spolupráci oboch spomínaných trnavských klubov. Podľa prísľubu, tri jarné edície (dve na Spartaku, jedna na Lokomotíve) zaujímavého futbalového projektu v Trnave budú mať pokračovanie i počas tejto začínajúcej sa sezóny.

■ **MEMORIÁL DUŠANA SVATÉHO** – Už pätnásty raz sa hral na palubovke mestskej športovej haly spomienkový turnaj na nezabudnuteľnú osobnosť trnavského volejbalu. Jubilejný festival pod vysokou sieťou pripravila TJ Elán zo sídliska Linčianska, aj s finančnou pomocou mestskej samosprávy. Pozvanie prijali miešané družstvá z troch krajín (SR, Česko, Taliansko). Boli medzi nimi tiež moravskí priatelia z partnerskej obce Trnava pri Zlíne, hrajúci pod názvom Trnavští valaši. Riaditeľský post v tradičnej prehliadke masového volejbalu obsadil Mgr. Marian Rozložník, poslanec mestského zastupiteľstva a člen mestskej rady. Primát získal Stock Trnava. „Poďakovanie patrí všetkým účastníkom,

ktorí si prišli uctiť Dušanovu pamiatku,“ povedal na margo podujatia predseda elánistov z Linčianskej a ešte stále aktívny volejbalista M. Rozložník.

■ **BRONZ DORASTENKÁM** – Národné stolnotenisové centrum v bratislavskej Rači sa na dva dni stalo dejiskom bojov o tituly majstrov SR v kategórii dorastu pre rok 2009. Trnava bola zastúpená dorastenkami z Klubu stolného tenisu Viktória. Šéftrener trnavského klubu Mgr. Ivan Peko: „Obe dievčatá v hlavnej súťaži (Malá, Adámeková) postúpili zo skupín ako víťazky, no prevapivo vypadli v šestnástke najtesnejšími výsledkami: Malá – Kosová 3:4 a Adámeková – Kalužná 3:4. Určite väčšiu radosť mali vo štvorhre, keď sa prepracovali do záverečných bojov. Až v semifinále podľahli páru Balážová – Lazarčíková (Topoľčany, Malacky) 0:3, čím si zabezpečili bronzové medaily.“

■ **POHÁR OPĀT ZOSTAL DOMA** – Prekrásny športový areál v trnavskej štvrti Modranka patrilo vo štvrtok 18. júna účastníkom osemnástej kapitoly medzinárodného futbalového turnaja polícií a partnerských miest. Podujatie otvoril zástupca primátora mesta Ing. Jozef Pobiecký. Na čele usporiadateľského štábu stálo trio Mgr. Igor Keleši, JUDr. Ivan Ranuša a Pavol Bođa. Pohár primátora mesta Trnavy po roku opäť putovalo do vitríny domáceho tímu. Trnavčania najskôr vyradili mestských policajtov z Bohumína (5:1) a vo finále zostali na štíte „kelešovcov“ aj ich kolegovia zo Zabrze (4:2). Poliaci predtým zahatali postupovú cestu MsP Hodonín (3:2). Vyrovnaný duel oboch moravských mužstiev o 3. miesto sa stala korisťou celku z juhu našej susednej krajiny, pravda, až zásluhou presnejšej mušky z rozhodujúcich pokutových kopov, pretože po riadnom hracom čase bolo skóre 2:2. Trofejami dekoroval aktérov 18. ročníka člen mestskej rady, predseda komisie MZ pre mládež a šport Karol Opatovský. Z jeho rúk prevzali vecné ceny i najlepší jednotlivci. Víťazom súťaže kanonierov bol Brazílčan Louis Fabio Gomes, hosť v domácom kolektíve. Známy ligista viacerých slovenských a českých klubov (aj Spartaka Trnava) vsietil 5 gólov – tri v prvom súboji, dva vo finále. Medzi brankármi odmenili Břetislava Jelena (Bohumín) a v poli najviac zaujal hodnotiacu komisiu Igor Matušek (Hodonín). K úspešnému priebehu športového a spoločenského dňa pracovníkov mestských inštitúcií z troch krajín Európskej únie prispeli rozhodcovia Marián Šmidovič, Rudolf Frič a Marcel Dubravec. O pohodu počas dňa sa starali folkloristickí hudobníci (viedol ich Ján Šulko z Modranky). Medzi hosťami bola premiérová aj delegácia Mestskej polície v Prahe. Jej šéfovia vyslovili presvedčenie, že hlavné mesto ČR sa v najbližších ročníkoch zapojí do sympatického turnaja v Modranke. Možno o dva roky v jubilejnej oslave – pri rozšírenom počte zúčastnených družstiev.

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Rysy – športový hold našim spoluobčanom

Tridsiaty druhý ročník cykloturistickej nonstop jazdy Trnava – Rysy sa uskutoční od 27. júla do 2. augusta

Onedlho uplynie šesťdesiatpäť rokov odvtedy, čo príslušníci Trnavskej posádky spolu s dobrovoľníkmi z radov občanov mesta odišli bojovať do Slovenského národného povstania. Bolo to na konci augusta 1944. Ak sa pozeráme na jubileá, tak je to tridsaťpäť rokov, čo trnavskí mládežníci prišli s myšlienkou vzdať tomuto počinu náležitú úctu. No iným spôsobom, než bolo vtedy zvykom, s dosť netradičným nápadom, prichystať cykloturistic-kú nonstop jazdu po trase, ktorou vtedy naši spoluobčania odchádzali do Povstania.

Myšlienka našla podporu, a tak v lete roku 1974 sa najprv šlo do Horných Hámrov, ktoré boli miestom ťažkých bojov a odtiaľ povstaleckým Pohroním do Banskej Bystrice,

cez Nemeckú a Čertovicu až pod Vysoké Tatry. Poradiť si v priebehu jedného dňa s náročnosťou vyše 300-kilometrovej trasy nebolo jednoduché. Takých, čo by sa boli vzdali, však prakticky nebolo. Pokus sa vydaril, a tak tu máme už XXXII. ročník cykloturistickej nonstop jazdy Trnava – Rysy. Uskutoční sa v dňoch 27. júla až 2. augusta po už tradičnej trase, cieľom bude tento raz táborisko kempu Tatraneč pod Tatranskou Lomnicou. Štartuje sa vo štvrtok 30. júla ráno o 3.45 h a cieľ treba dosiahnuť do 20.00 h večer. Je to teda ozaj náročné podujatie a aj preto je podmienkou účasti nielen dobrý zdravotný stav, ale formou kondičného tréningu najazdených aspoň 1 500 km. Keďže uzávierka prihlášok je 15. júla, menšie kondičné nedostatky sa hádam ešte dajú dohnať. Pre tých, ktorí si netrúfnu a chceli by napriek tomu pri tom byť, organizátori – Mesto Trnava, Trnavský samosprávny kraj a TJ Elán Trnava – posielajú na trasu turistický autobus, aby im tak umožnili zažiť atmosféru jazdy a zároveň podieľať sa na jedinečnej atmosfére v táborisku i na turistických výstupoch či športových súťažiach.

K dispozícii záujemcom sú e-mail elanlinc@ttx-net.sk a telefóny 0949 449 704, 0908 050 655 a 0903 207 298, kde sa dá buď priamo prihlásiť, alebo získať potrebné informácie. *-ek-*

Vytrvalci na úvod júla medzinárodne

■ **OBRÁTKA „TROJUHOLNÍKA“ NA KOPÁNKE** – Už 32. raz sa pobeží v sobotu 4. júla od 17.00 h na trati Špačince – Trnava a späť. Premiérovo to tak bolo v lete 1978 (33 štartujúcich, víťaz Ján Vasilík zo Slávie SVŠT Bratislava). V ďalších pokračovaniach sem chodili známe atletické postavy i spoza hraníc. Úspechy žali najmä ukrajinskí dlhotratiari. Tri absolútne primáty si odniesli reprezentanti Orest Babjak, Viktor Kornienko a Alexander Burcajlo. Záujemcov teraz zapisujú do pretekárskeho zoznamu najneskôr o 16.20 h v telocvični špačinskej základnej školy. Mesto Trnava tradične zabezpečuje obrátku na Kopánke (kruhová križovatka Špačinskej a Malženickej cesty), kde čelo vyše 100-členného pelotónu môžu diváci privítať okolo 17.15 h. Lanské prvenstvo príde obhajovať úspešná dvojica Lukáš Barták (Kobra Bratislava) a Zuzana Nováčková (Slávia STU Bratislava). Obom patria z vlaňajška traťové rekordy – 32:21 a 39:21. Pripravená je bohatá bežecká tombola. „Naše preteky majú jednu celoslovenskú originalitu. Doteraz vždy, bez jedinej prestávky, sa bežali v sobotu od sedemnástej hodiny na rovnakej trati. Aj prostredníctvom Noviniek z radnice si dovoľujem pozvať na náš medzinárodný sviatok atletiky všetkých trnavských vytrvalcov a vytrvalkyne, bez rozdielu veku či výkonnosti,“ hovorí riaditeľ Špačinského trojuholníka (10 070 m) Milan Vnenčák. Jeho zástupcom je Jozef Podmaka, tajomníkom štábu Mgr. Jozef Pádej a hlavným rozhodcom Mgr. Ján Szabo. V cieľi pretekov sa návštevníkom predstavia futbalové výbery domácich internacionálov, starostov Združenia miest a obcí regiónu Jaslovské Bohunice a populárneho Mužstva futbalových zázrakov (MUFUZA). Medzi osobnosťami speváckeho, moderátorského či hereckého neba nebude chýbať ani slovenská country-jednotka Allan Mikušek z Trnavy. Milovníkov folklóru zasa rozveselí Špačinčanka pod vedením Jozefa Slezáka.

■ **HOKEJOVÁ MLAĎ ŠTVRTÝ RAZ DO KEMPU** – Mestský zimný štadión v Trnave bude patriť od 31. júla do 5. augusta štvrtej kapitole kresťanského hokejového kempu. Trnava sa tak opäť po roku stane jedným z centier prípravy športových nádejí. Aj počas tohto leta ho zastrešuje kanadská nadácia Hockey Ministries International (HMI). Rodný list jej vystavili v roku 1977. Od svojho vzniku pomáha mladým hokejistom v ich výkonnostnom raste a v rozvoji osobnosti. HMI je oficiálnou organizáciou pôsobiaceou v každom klube NHL. Staví na morálnych a etických zásadách výchovy hráčov ku kresťanským

princípom. Tomu je prispôsobený denný režim kempov. V prevažnej miere ich organizujú v USA a Kanade. Takmer desaťrošie však prebiehajú aj v Európe (Slovensko – v Trnave mal premiéru v r. 2006 za účasti 93 detí od 9 do 16 rokov, Švajčiarsko, Švédsko, Česko, Poľsko). Riaditeľ trnavského kempu Dr. Ivan Matušek: „Počas minulých troch ročníkov sme pod strechou MZŠ privítali 246 účastníkov, z toho viac ako 60 percent tvorili súčasní hráči športových hokejových tried z Trnavy a okolia. Ďalší chlapci boli z celej SR, ba dokonca sa našli jednotlivci aj z Moravy a Poľska. Pre rok 2009 sme prichystali ďalšiu novinku. Prítomnosť kanadských koučov – bývalých hráčov NHL – a dobrovoľníkov využijeme na hodiny hokejovej angličtiny pre účastníkov kempu. Pripomínam, že všetci tréneri a personál pracujú bez nároku na odmenu. Preto je kemp cenovo veľmi prístupný a pravidelne ho navštevujú deti z ekonomicky slabo situovaných rodín. Pre ne sú komerčné hokejové aktivity jednoducho nedostupné, zvlášť v tejto dobe.“ Viac o chystanom kempe v našom malom Ríme sa môžete dozvedieť z internetového portálu www.hockey-ministries.sk alebo ich nájdete v ďalšom vydaní Noviniek z radnice.

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Demencia – problém pre pacienta i príbuzných

Pri slove „demencia“ možno niekomu preblesne myslou: „Toto sa ma predsa netýka, však je to o starých ľuďoch a ja starý nie som.“ Ani pritom netuší, ako veľmi sa môže myliť, a že možno o 5 alebo 10 rokov to bude problematika, ktorou sa bude musieť vážne zaoberať. Zrejme väčšina z nás má príbuzných, ktorí už majú vyšší vek, sú na dôchodku a ich telo, rovnako ako aj myseľ, už nepracujú tak, ako kedysi. Mnohí z našich starších spoluobčanov dokážu fungovať samostatne alebo s menšou pomocou svojich blízkych. Avšak sú aj takí, ktorí sa už o seba postarať nevedia. Títo ľudia môžu byť po telesnej stránke relatívne zdraví a predsa sú bezbranní, ak trpia demenciou.

Demencia je ochorenie, pri ktorom človeku pomerne rýchlo odumierajú mozgové bunky, zodpovedajúce za intelektové schopnosti, pamäť a ďalšie dôležité psychické funkcie. Ide o nezvratný proces a medicína je v tejto oblasti zatiaľ viac-menej bezmocná. Ľudia, ktorí ňou trpia, môžu mať spočiatku problém so spánkom, adaptáciou na nové veci, zapamätaním si nových udalostí. V posledných fázach však často nevedia posúdiť situáciu, nepoznávajú prostredie, v ktorom sa nachádzajú, ba ani svojich najbližších príbuzných. Bývajú zmätení, nepokojní a nevedia udržať základné hygienické návyky.

Jedným z najznámejších a najčastejšie diskutovaných typov demencie je Alzheimerova choroba. Postihuje až 20 percent ľudí starších ako 80 rokov, ale nezriedka môžu ochorieť aj mladší. Dôležitú úlohu pri jej vzniku hrá dedičnosť, teda genetická vlna, ktorú získava človek od svojich predkov. Rozvíja sa zväčša postupne. Súčasný lieky dokážu čiastočne spomaliť proces tohto ochorenia. Sú však aj také typy demencie, ktorých začiatok je pomerne náhly a môžu sa objaviť už v skoršom veku. Rozvinú sa najmä u ľudí, ktorí trpia srdcovo-cievnyimi a inými vnútornými ochoreniami. Tie sú vo veľkej miere podmienené ich životným štýlom. Tu sa môže každý sám zamyslieť, či dokáže niečo urobiť so svojím fajčením, nadmerným požívaním alkoholu, nezdravým stravovaním, či nedostatkom pohybu a spánku.

Je dôležité si uvedomiť, že demencia výrazne zasahuje do života najbližších príbuzných pacienta, najmä tých, s ktorými zdieľa spoločnú domácnosť. Starostlivosť o takto chorého človeka vyžaduje veľkú trpezlivosť a sebazaprenie. Niet pochyb, že demencia presahuje hranice medicínskej problematiky a či to už chceme alebo nechceme vidieť, je aj problémom sociálnym. Žiaľ, starostlivosť o starých ľudí s duševnými poruchami, ktorú by mal zabezpečovať štát, nie je vždy adekvátna a postačujúca. O to viac je na mieste venovať pozornosť naším rodičom, prípadne starým rodičom a za pomoci odborníkov – psychológov a psychiatrov rozpoznať včas toto ochorenie. Získame tak pre nich nielen odbornú starostlivosť, ale aj čas na to, aby sme im dokázali zabezpečiť tie najlepšie podmienky na pokojné a dôstojné prežitie staroby.

Ak vás téma duševného zdravia zaujíma, prípadne máte otázky, týkajúce sa duševného zdravia, môžete kontaktovať členov neziskovej organizácie KOMPAS – Komunitná pomoc a starostlivosť na emailovej adrese kompasno@gmail.com, prípadne Kanceláriu Zdravé mesto Trnava, s ktorou nezisková organizácia spolupracuje.

MUDr. Peter OHRABLO, KOMPAS – Komunitná pomoc a starostlivosť, n.o.

Recepty zeleninových jedál

Výsledky súťaže zeleninových jedál, ktorú vypísala Kancelária Zdravé mesto Trnava a Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v rámci Dní zdravia:

Recepty do súťaže zaslali jedenásti čitatelia Noviniek z radnice s počtom 19 originálnych receptov. Knižnú odmenu získali Ing. Silvia Rosenbergerová, Milan Guláš, Gabriela Kollárová a Mgr. Anežka Hrdá.

■ Pohánka so zeleninou

Potrebuje: 200 g pohánky, 3 mrkvy, 1 malú cuketu, ¼ zeleru, 1 väčší pór, cesnak, olej, sójový omáčku, soľ.

Do hrnca dáme variť 1,5l osolenej vody. Do vriacej vody naspeme pohánku, odstavíme z ohňa, prikryjeme a necháme 20 minút napučať. Medzitým nakrájame pór, nahrubo nastrúhame zeler, cuketu a mrkvu. Na panvici rozpálime olej a zeleninu krátko opečieme, pridáme cesnak, ochutíme sójovou omáčkou. Pohánku scedíme a zmiešame so zeleninou.

Recept zaslala: Ing. Silvia Rosenbergerová, Rubriku vedie: MUDr. Bohumil Chmelík

Úvery z vládneho programu zatepl'ovania

Vláda Slovenskej republiky na svojom rokovaní 20. 5. 2009 schválila Vládny program zatepl'ovania. Program definuje podmienky pre podporu znižovania energetickej náročnosti budov na bývanie. Poskytovateľom podpory podľa tohto programu je Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR a jeho vykonávateľom je Štátny fond rozvoja bývania (ŠFRB). Štát na tento účel vyčlenil 71 miliónov eur (2,14 miliardy Sk). Žiadosti o poskytnutie úveru by sa mali prijímať od 1. 7. 2009 prostredníctvom obce, ktorá je sídlom okresu.

Žiadateľom o úver môže byť fyzická osoba, ktorá má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, a dovŕšila vek 18 rokov a má vlastný príjem a právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky. Predmetom podpory sú budovy na bývanie, a to rodinné domy a bytové domy skolaudované pred rokom 1989.

Na rozdiel od doterajšej podpory, ktorú poskytoval ŠFRB na účel obnovy, budú nové pôžičky bezúročné s lehotou splácania 15 rokov s nulovou úrokovou sadzbou. Úver je možné poskytnúť do 100 % oprávnených nákladov stavby, najviac však 50 eur/m² zateplenej plochy pri rodinnom dome a 80 eur/m² zateplenej plochy pri bytovom dome.

K žiadosti je potrebné doložiť projekt na stavbu, ktorý zabezpečí zlepšenie tepelno-technických vlastností budovy na bývanie a preukáže dosiahnutie zníženia potreby tepla na vykurovanie minimálne o 20 %.

Stavbu musí realizovať zhotoviteľ, ktorý má na zatepľovací systém potvrdenie vydané inšpekčným orgánom. Na tepelnoizolačný systém na vonkajšiu tepelnú ochranu stien musí byť vydané vyhlásenie zhody výrobcom systému.

Žiadateľ, ktorého stavba rodinného domu či bytového domu sa nachádza v okrese Trnava, podáva písomnú žiadosť spolu s potrebnými dokladmi prostredníctvom Mestského úradu v Trnave, odboru stavebného a životného prostredia, ktorý v lehote do 10 pracovných dní odo dňa predloženia žiadosti overí náležitosti žiadosti podľa programu a odošle žiadosť na ŠFRB.

Štátny fond rozvoja bývania posúdi splnenie podmienok podľa programu a do 60 dní odo dňa doručenia rozhodne o poskytnutí úveru podľa poradia doručených žiadostí až do vyčerpania sumy vyčlenenej na realizáciu programu.

Formuláre žiadostí o úver sú k dispozícii aj na mestských úradoch a zverejnené na internetovej stránke ministerstva www.build.gov.sk a Štátneho fondu rozvoja bývania www.sfrb.sk.

Blížšie informácie o získavaní úveru z vládneho programu zateplovania vám ochotne poskytnú zamestnanci mestského úradu, odboru stavebného a životného prostredia, kancelária č. 208, prípadne telefonicky na čísle 033/3236208 alebo e-mailom lubica.rakusova@trnava.sk, dusana.stachova@trnava.sk.

Lubica RAKÚSOVÁ, odbor stavebný a životného prostredia MsÚ v Trnave

Kalokagatia – Centrum voľného času

■ 6. – 31. júla

FUTBALOVÝ TURNAJ ULIČNÝCH DRUŽSTIEV

na asfaltovom ihrisku Dolné Bašty. Hrať budú družstvá kategórií dorastencov, starších žiakov a mladších žiakov.

■ **MESTSKÉ TÁBORY**

Kalokagatia –CVČ v spolupráci s mestom Trnava organizuje cez letné prázdniny mestské tábory pre deti. Ich náplňou sú výlety do okolia Trnavy, návštevy hradov, zámkov, kúpalísk a rôzne zábavné súťaže.

6. – 10. júla □ **Tajomstvá hradov, zámkov a zrúcanín**

13. – 17. júla □ **Expedícia Salamander**

20. – 24. júla □ **S batohom do okolia**

27. – 31. júla □ **Tajomstvá hradov, zámkov a zrúcanín**

3. – 7. augusta □ **Strašidlá**

10. – 14. augusta □ **Tábor zálesákov**

Denné pobyty detí v tábore sú od 7.30 do 16.30 h. Prihlášku si môžete vyzdvihnúť v Kalokagatii – CVČ na Streleckej 1, záväzne ju vyplniť, odovzdať a zaplatiť poplatok na hospodárskom oddelení. Informácie na tel. číslach: 32 36 697, 32 36 696, 32 36 694, web: cvc.trnava.sk

Prázdninové školské dvory v júli

ZŠ, Atómová ■ 1 6. – 10. 7. od 8.00 do 14.00 vonkajšie ihriská s pedagogickým dozorom

13. – 17. 7. 2009 od 8.00 do 14.00 vonkajšie ihriská s pedagogickým dozorom

ZŠ, A. Kubinu 34 ■ 6. – 31. 7. (okrem víkendov) od 9.00 do 14.00 športoviská a telocvičňa, v stredu + učebňa informatiky s prístupom na internet

ZŠ, J. Bottu 27 ■ 1. – 31. 7. (okrem víkendov) od 9.00 do 14.00 trávnaté ihriská, telocvičňa, herňa, počítačová miestnosť

ZŠ, Gorkého 27 ■ 1. – 31. 7. (okrem víkendov) od 9.00 do 13.00 športové ihriská, telocvičňa, spoločenská miestnosť, mestská knižnica

ZŠ a MŠ, I. Krasku 29 ■ 1. – 31. 7. (okrem víkendov) od 9.00 do 13.00 všetky ihriská

a hracie plochy, počítačové učebne, interiérové a exteriérové triedy, školské chodby

ZŠ, Námestie SUT ■ 1. – 31. 7. 2009 (okrem víkendov) od 9.00 do 16.00 školské dvory

ZŠ, Spartakovská 5 ■ 1. – 3. 7. od 9.00 do 15.30 školský areál

20. – 28. 7. (okrem víkendu) od 9.00 do 15.30 školský areál

ZŠ, Vančurova 38, Trnava ■ 1. – 10. 7. (okrem víkendu) od 8.30 do 12.00 Virtuálna škola – 2 počítačové učebne, letná škola digitálnej fotografie

13. – 31. 7. (okrem víkendov) od 9.00 do 12.00

Stolný tenis – v telocvični je 8 stolov a kvalifikovaní tréneri. Určené pre začiatočníkov i pokročilejších

Západoslovenské múzeum

KLÁŠTOR KLARISIEK

Múzejné námestie 3

expozície:

ARCHEOLÓGIA, GOTICKÁ TRNAVA, DEJINY TRNAVY, UMELECKÉ REMESLO V ČÍNE A JAPONSKU, KAMPANOLOGICKÁ EXPOZÍCIA, ORATÓRIUM, ĽUDOVÁ HRNČINA, ĽUDOVÝ ODEV ZÁPADNÉHO SLOVENSKA, PRÍRODA MALÝCH KARPÁT, KRÁSA ZAŠLÝCH ČIAS, ŠTEFAN CYRIL PARRÁK – pocta kráľovi zberateľov, SAKRÁLNE PAMIATKY

výstavy:

■ PERO LE KVET:

Život a dielo patafyzika – autorská výstava, do 15. októbra

■ ANN(D)JUAL 2009

Výročná výstava and gallery, do 15. októbra

■ FLÓRA V OKOLÍ PRIEHRAD ZÁPADNÉHO SLOVENSKA, do 15. októbra

■ DOBA SMALTOVÁ

Výber z produkcie smaltovní na Slovensku do 31. marca 2010

■ ŠTEFÁNIKOV RODNÝ KRAJ

Výstava maliieb prof. Jany Krivošovej do 31. augusta

■ MINERÁLY SLOVENSKA

Výber z mineralogickej zbierky ZsM do 31. januára 2010

■ EURO A PENIAZE MINULOSTI

do 31. augusta

■ ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA

Sekera – pracovný nástroj i zbraň z archeologickej zbierky ZsM

DOM HUDBY M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO

Ul. M. Schneidera Trnavského 5, Trnava

expozície:

PAMÄTNÁ IZBA MIKULÁŠA SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO, DEJINY CIRKEVNÉHO HUDOBNÉHO SPODKU, DVORANA SLÁVY DOBRA

MÚZEUM KNIŽNEJ KULTÚRY – OLÁHOV SEMINÁR

Námestie sv. Mikuláša 10

expozícia:

WILLIAM SCHIFFER

ŽIVOT A DIELO SOCHÁRA A MEDAILÉRA

AJ KEĎ SA VŠETKO MINIE, MY NIE

Dlhodobá výstava v spolupráci so SSV

EX LIBRIS A SUPRALIBROS

zo zbierok ZsM v Trnave do 30. septembra

Galéria Jána Koniarka

Kopplova vila

■ INTERTEXT

medzinárodná výstava umenia konceptuálneho textu v obraze a iných médiách

Výstava potrvá do 30. augusta

■ Ex/In (exteriér/ interiér)

Exteriér – Juraj Meliš – DIALÓG POTVRDENÝ (expozícia exteriérovej plastiky na nádvorí GJK v Trnave)

Interiér – Milan Houser – Vanitas (inštalácie v interiéri), do 20. septembra

■ KIUB 3, Kopplova vila

MARTIN KUDLA

Výstava prezentujúca mladého prešovského výtvarníka. Otvorenie výstavy 9. 7. 2009 o 18.00 h. Výstava potrvá do 30. 8. 2009

Stále expozície v Kopplovej vile:

JÁN KONIAREK – Stála expozícia sochárskej tvorby

KLENOTY DOMOVA – slovenské klasické umenie 20. storočia

Synagóga – Centrum súčasného umenia

■ TELO ULETELO

Fotografie študentov ateliéru Tibora Huszára a Romana Pavloviča z Fakulty masmediálnej komunikácie UCM. Výstava potrvá do 5. júla.

Krst knihy pri príležitosti výstavy:

Medzi kvapkami dažďa

Autizmus – Svet pravdy, autor: PhDr. Jozef Bednár, PhD., fotografie: Katarína Acélová, Martin Bystriansky, Filip Rozman, Helena Varcéková. Ročníková práca študentov ateliéru doc. Mg.A Tibora Huszára Art.D. a mgr. Romana Pavloviča

■ MILAN MIKULA – INŠTALÁCIE

Otvorenie výstavy 16. júla o 18.00 h

Výstava potrvá do 30. augusta

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

PRÁZDNINOVÝ SUPERKLUB 2009 – 17. ROČNÍK

Letné aktivity pre deti. Každú stredu dopoludnia od 10.00 do 12.00 h v záhrade knižnice, v prípade nepriaznivého počasia v oddelení pre deti

■ 1. júla SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE

PRÁZDNINOVÉHO SUPERKLUBU

Slovensko i prázdniny radi máme, s úsmevom sa hráme a zabávame

■ 8. júla PRÁZDNINOVÝ POZDRAV ZO SLOVENSKA

Host: akad. mal. Oksana Lukomska – ilustrátorka, grafička

■ 15. júla KNIŽKA NA PRÁZDNINY: ČERVÍK ERVÍN

Host: autorka Andrea Gregušová

■ 22. júla NA DNE SLOVENSKA, KRÁSA ČUDESNÁ!

Host: Alexander Lačný – jaskyniar zo Speleoklubu Trnava

■ 29. júla KRÁSY SLOVENSKA

Host: RNDr. Daniel Kollár, CSc., redaktor časopisu Krásy Slovenska

■ 5. augusta HRADY A ZÁMKY SLOVENSKA

Host: doc. RNDr. Ján Lacika, CSc., redaktor časopisu Krásy Slovenska

■ 12. augusta TRNAVA – NÁŠ MALÝ RÍM

Zaujímavosti Trnavy ukryté v súťažných otázkach

■ 19. augusta SLOVENSKE MAMIČKY...

Súťaž v spievaní slovenských ľudových i moderných pesničiek

■ 26. augusta AKO SME PRÁZDNINOVALI A SLOVENSKO LEPŠIE SPOZNÁVALI

Slávnostná rozlúčka s prázdninami a vyhodnotenie najaktívnejších „superklubákov“

Vstup na platný čitateľský preukaz, vítaní sú i rodičia, starí rodičia, starší súrodenci.

Západoslovenské múzeum, Galéria Jána Koniarka, Divadlo Jána Palárika a Knižnica Juraja Fándlyho sú v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja

Program kina Hviezda

1. 7. ■ **PO PREČÍTANÍ SPÁLTE**
17.30 a 19.30 h
2. – 6. 7. ■ **KRVAVÝ VALENTÍN**
17.30 a 19.30 h
7. 7. ■ **LETNÉ ART** kino vo Hviezde
PODIVUHODNÝ PRÍBEH BENJAMINA BUTTONA
19.00 h
8. 7. ■ **BÁTHORY**, 17.00 a 19.30 h
9. – 15. 7. ■ **ANJELI A DÉMONI**
17.30 a 19.45 h
16. 7. ■ **NESTYDA**
17.30 a 19.30 h
17. – 20. 7. ■ **DENNÍK NYMFOMANKY**
17.30 a 19.30 h
21. – 23. 7. ■ **ODPOR**
17.30 a 19.45 h
24. – 27. 7. ■ **HOTEL PRE PSOV**
17.30 a 19.30 h
28. 7. ■ **LETNÉ ART** kino vo Hviezde
DER BAADER MEINHOF KOMPLEX
19.00 h
29. – 30. 7. ■ **KAMOŠ ZA VŠETKY DROBNÉ**
17.30 a 19.30 h
31. 7. – 2. 8. ■ **TRANSFORMERS: POMSTA
PORAZENÝCH**
17.30 a 19.30 h

DETSKÉ PREDSTAVENIA

Začiatok prestavenia sobota a nedeľa o 15.30 h

4. – 5. 7. ■ **NARNIA – PRINC KASPIAN**
11. – 12. 7. ■ **NIKO A CESTA KU HVIEZDAM**
18. – 19. 7. ■ **PEKLO S PRINCEZNOU**
25. – 26. 7. ■ **NOC V MÚZEU 2**

PROGRAM PRÍRODNÉHO KINA

Začiatok všetkých filmových predstavení do
22. 7. o 21.30 h, od 25. 7. o 21.00 h
Na všetky filmy platí prístupnosť od 15 rokov.

1. 7. ■ **PO PREČÍTANÍ SPÁLTE**
2. 7. ■ **ROLLING STONES**
3. 7. ■ **VYSTÚPENIE SKUPINY DESMOD**
4. – 5. 7. ■ **KRAVÝ VALENTÍN**
6. – 7. 7. ■ **96 HODÍN**
8. 7. ■ **BÁTHORY**
9. 7. ■ **ANJELI A DÉMONI**
10. 7. ■ **EKO FEST**
11. 7. ■ **BEATLES REVIVAL**
12. 7. ■ **FONTÁNA PRE ZUZANU**
13. 7. ■ **ANJELI A DÉMONI**
14. 7. ■ **ČESKÁ RAPUBLIKA**
15. – 16. 7. ■ **NESTYDA**
17. 7. ■ **VYSTÚPENIE SÚBORU TECHNIK**
18. 7. ■ **KONCERT MANGO MOLAS, SUPPLE
PEOPLE, ROBO OPATOVSKÝ, ANITA SOUL**
19. – 20. 7. ■ **NA ODSSTREL**
21. – 22. 7. ■ **TERMINÁTOR – SALVATION**
23. – 24. 7. ■ **ZRADCA**
Od 25. 7. ■ začiatok predstavenia o 21.00 h
25. – 26. 7. ■ **HIGH SCHOOL MUSICAL 3:
POSLEDNÝ ROK**
27. 7. ■ **ZAKÁZANÉ KRÁĽOVSTVO**
28. 7. ■ **RÁDIO FM V TRNAVE**
29. – 30. 7. ■ **KAMOŠ ZA VŠETKY DROBNÉ**
31. 7. – 1. 8. ■ **FESTIVAL POULIČNÉHO
DIVADLA**

Kostoly sprístupnené cez turistickú sezónu

BAZILIKA SV. MIKULÁŠA

júl – august:

Po – Pi: 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h

Ne: 14.00 – 17.00 h

KATEDRÁLA SV. JÁNA KRSTITEĽA

Po – Pi: 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h

So – Ne: 14.00 – 17.00 h

KOSTOL SV. JAKUBA – františkánsky

Po – Pi: 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h

So – Ne: 14.00 – 17.00 h

KOSTOL NAJSV. TROJICE – jezuitský

Po – Pi: 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h

So – Ne: 14.00 – 17.00 h

KOSTOL SV. HELENY

Po – Pi: 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h

So – Ne: 14.00 – 17.00 h

EVANJELICKÝ KOSTOL a. v.

Po – Pi: 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h

So – Ne: 14.00 – 17.00 h

Budúce Novinky z radnice vyjdú 3. augusta 2009 ako dvojčíslo na august a september.

TRNAVSKÉ KULTÚRNE LETO

■ **2. – 6. júla od 21.00 h**
na Trojičnom námestí
LETNÝ BAŽANT KINEMATOGRAF 2009

- Štvrtok 2. júla Muzika
- Piatok 3. júla Bobule
- Sobota 4. júla Nebo, peklo... zem
- Nedeľa 5. júla Tango s komármi
- Pondelok 6. júla U mňa dobrý

■ **Piatok 3. júla o 20.00 h**
v mestskom amfiteátri
DESMOD

■ **Pondelok 6. júla o 21.00 h**
v Café Amfík
Tomáš Gajlík TRIO

■ **Piatok 10. júla o 13.30 h**
v mestskom amfiteátri
EKOfest

■ **11. a 12. júla**
v mestskom amfiteátri
TRNAVSKÉ ZÁHRADNÉ SLÁVNOSTI

- Sobota 11. júla o 20.00 h
The Beatles Revival
- Nedeľa 12. júla o 21.00 h
Fontána pre Zuzanu

■ **Piatok 17. júla o 20.00 h**
v mestskom amfiteátri
Spevácky zbor TECHNIK

■ **Sobota 18. júla o 19.00 h**
v mestskom amfiteátri
MANGO MOLAS, SUPPLE PEOPLE, ROBO
OPATOVSKÝ&BAND, ANITA SOUL

■ **31. júla – 1. augusta od 11.00**
do 23.00 h v mestskom amfiteátri
FESTIVAL POULIČNÉHO DIVADLA

■ **KONCERTY DYCHOVÝCH HUDIEB**
každú nedeľu o 18.00 h
v mestskom amfiteátri
alebo v Bernolákovom sade

- 5. júla o 18.00 h v amfiteátri
KRIŽOVIANKA, Križovany
- 12. júla o 18.00 h v Bernolákovom sade
ŠARFIANKA, Blatné
- 19. júla o 18.00 h v amfiteátri
BOROVIENKA, Lančár
- 26. júla o 18.00 h v amfiteátri
LIESKOVANÉ, Lieskové
- 2. augusta o 18.00 h v amfiteátri
TATRACHEMKA, Trnava
- 9. augusta o 18.00 h v amfiteátri
NADLIČANKA, Nadlice
- 16. augusta o 18.00 h v amfiteátri
SKALANKA, Trenčín
- 23. augusta o 18.00 h
v Bernolákovom sade
ROVINA, Veľké Kostoľany
- 30. augusta o 18.00 h v amfiteátri
GLÓRIA, Brno

■ **Utorok 28. júla od 20.00**
do 22.00 h v mestskom amfiteátri
RÁDIO_FM V TRNAVE

priamy prenos z koncertu
do programu Pohoda_FM

- 20.00 h Veneer
- 21.00 h Para
- 22.05 h Kapela Talk show
vstup voľný

■ **7. – 8. augusta v mestskom**
amfiteátri
TRNAVSKÝ JAZZYK
džezový festival

Pokračovanie na zadnej strane obálky

**■ 9. augusta – 11. septembra
TRNAVSKÉ ORGANOVÉ DNI 2009
XIV. ročník medzinárodného
organového festivalu
v Bazilike sv. Mikuláša**

- nedeľa 9. augusta o 20.00 h
Wolfgang Reisinger / Wien
- nedeľa 16. augusta o 20.00 h
Massimo Nostetti / Torino
- nedeľa 23. augusta o 20.00 h
Jozef Kotowicz / Białystok
V spolupráci s Poľským inštitútom
v Bratislave
- nedeľa 30. augusta o 20.00 h
Mária Pišeková / Nitra
- nedeľa 6. septembra o 20.00 h
Ai Yoshida / Tokio
- piatok 11. septembra o 20.00 h
Žilinský komorný orchester
Miešaný spevácky zbor Tirnavia
Andrej Rapant, zbormajster,
tenor Marián Lejava, (Bratislava)
dirigent David di Fiore (Seattle)
organ Stanislav Šurin
Hilda Gulyásová, soprán
Helena Oborníková, alt
Peter Kollár, bas
hudba: F. Poulenc, J. Haydn

**■ 21. – 23. augusta
na Trojičnom námestí
TRNAVSKÁ BRÁNA 2009
medzinárodný folklórny festival**

- 23. augusta o 20.30 h
v mestskom amfiteátri
SEN – celovečerný program SĽUK-u

Program augustových turistických prehliadok a augustový program v mestskom amfiteátri prinesieme v budúcom vydaní Noviniek z radnice

**■ LETNÉ CESTOVANIE ČASOM
DO HISTORICKEJ TRNAVY**

stretnutie je každú júlovú sobotu
a nedeľu o 15.30 h pred radnicou
na Hlavnej ulici

- Sobota 4. júla od 15.30 do 17.00 h
Spoznávajme klenoty Malého Ríma
prehliadka historického centra
- Nedeľa 5. júla od 15.30 do 17.00 h
Premeny oltárov od gotiky
po klasicizmus
- Sobota 11. júla od 15.30 do 17.00 h
Spoznávajme klenoty Malého Ríma
prehliadka historického centra
- Nedeľa 12. júla od 15.30 do 17.00 h
Spolok sv. Vojtecha v dejinách Trnavy
a Slovenska
- Sobota 18. júla od 15.30 do 17.00 h
Spoznávajme klenoty Malého Ríma
prehliadka historického centra
- Nedeľa 19. júla od 15.30 do 17.00 h
Cirkevné rády v živote Trnavy
od stredoveku po súčasnosť
- Sobota 25. júla od 15.30 do 17.00 h
Spoznávajme klenoty Malého Ríma
prehliadka historického centra
- Nedeľa 26. júla od 15.30 do 17.00 h
Po stopách kráľov